

'Er gaat niets
boven Groningen', dat
vinden we in onze provincie al sinds 1594
en dat is inderdaad (bijna) vierhonderd jaar!
Onder de noemer 'de Reductie van Groningen'*
wordt aan dit feit ruimschoots aandacht besteed. Want de
viering is een mooie gelegenheid om niet alleen achterom, maar
ook - ruimdenkend! - vooruit te kijken. Daarom gaan we in Groningen
met een op de toekomst gerichte blik de eeuwwisseling tegemoet. Ja, kijken
zelfs nog een twintigtal jaren verder. Groningen in 2020! Wie schetst dat perspectief?

CREATIEVE GEESTEN KRIJGEN IN GRONINGEN ALLE RUIMTE

Het antwoord is aan u. Want de provincie Groningen nodigt mensen uit om hun creatieve toekomstvisie en ideeën vóór 18 januari 1994 globaal op papier te zetten (of daar desgewenst een andere vorm aan te geven).

De inzendingen worden door een deskundige jury beoordeeld. Uit deze eerste ronde worden (maximaal) vijf inzendingen geselecteerd. Er is een **prijzengeld van in totaal f 100.000,-** beschikbaar. Bovendien geeft de stichting 'Reductie van Groningen' opdracht aan een bureau om de geselecteerde ideeën nader uit te werken tot een publieks- presentatie. De bekroonde en uitgewerkte voorstellen zullen in het kader van de activiteiten rond het 400-jarig bestaan - tussen 21 mei en 21 juni 1994 - worden geëxposeerd. Als lokatie is hiervoor de 'Der Aa-kerk' in het centrum van de stad Groningen gekozen. Het spreekt voor zich dat de winnaars van de wedstrijd een belangrijke rol spelen bij het maken van de expositie. Groningen in de ruimste zin. 'Ruimte' is dan ook het sleutelwoord van deze uitdaging. Zeker in de mate van toegepaste creativiteit. Aanknopingspunten voor de inzendingen kunnen zijn: (agro)-industriële ontwikkeling, infrastructuur, energie, milieu, kenniscentra, cultuur en toerisme. Wie deze uitdaging wil aangaan, kan op onderstaand adres een deelnameformulier aanvragen met bijbehorende condities.

Reductie van Groningen,
Martinikerhof 13,
9712 JG Groningen,
Telefoon
050-400400,
Fax 050-
400401.

JURYRAPPORT

reductie

reductie van groningen

*In 1594 veroverden Maurits en Willem Lodewijk van Nassau de stad Groningen op de Spaanse landheer. Het gevolg was het Tractaat van Reductie; stad en Ommelanden beloofden om voortaan één provincie, één bestuur te vormen binnen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. De term 'reductie' betekent hier 'terugvoering onder een bepaald gezag', namelijk dat van de Unie van Utrecht (1579).

GRONINGEN IN DE RUIJMSTE ZIN

JURYRAPPORT VAN DE PRIJSVRAAG

Groningen, 16 maart 1994

*De prijsvraag is mede mogelijk gemaakt door:
NV Nederlandse Gasunie
AVEBE b.a.
Havenschap Delfzijl/Eemshaven
Provincie Groningen*

INHOUD

1	Introductie	5
2	Opgave	6
3	Thematiek	8
4	Inzendingen	10
5	Oordeel	12
6	Bekroonde inzendingen	14
	Colofon	32
	Bijlage: Jury-oordeel enkele niet-bekroonde inzendingen	33

In de jury namen zitting:

Mr. J.L.A.M. Roozen (voorzitter), Haren
Prof. ir. J. Heeling stedenbouwkundige, hoogleraar stedenbouwkunde TU Delft
Drs. P.G.J. Leijdekkers artistiek directeur Academie Minerva, Groningen
Ir. E.A.J.. Luiten landschapsarchitect en publicist, 's Hertogenbosch
Drs. M.L. de Meijer gedeputeerde Provincie Groningen
Prof. dr. J.H. Voogd hoogleraar planologie Rijksuniversiteit Groningen
A. Waalkens galeriehouder te Finsterwolde

Ir. H.J.J.C.M. van Blerck, werkzaam bij het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting te 's Gravenhage, functioneerde als secretaris (zonder stemrecht) van de jury en redigeerde dit rapport.

1 INTRODUCTIE

De viering van haar vierhonderd jarig bestaan was voor de Provincie Groningen een goede gelegenheid om niet alleen achterom te kijken maar ook ruimdenkend vooruit te zien. Groningen in 2020! Wie schetst dat perspectief?

De Provincie Groningen nodigde eind november 1993, via een advertentie in verschillende dagbladen, een ieder uit een creatieve toekomstvisie op ruimte, economie en milieu van Groningen globaal te presenteren en in te zenden voor een prijsvraag. Een deskundige jury zou de inzendingen beoordelen op hun oorspronkelijkheid, verbeeldingskracht en toekomstgevoel. Er werd een prijzengeld van in totaal fl. 100.000,- in het vooruitzicht gesteld.

'Groningen in de ruimste zin' was een bijzondere prijsvraag. Iedereen, van ingenieur tot huisvrouw en van boer tot professor mocht vanuit zijn of haar eigen invalshoek een visie op de toekomst van Groningen leveren.

Die ideeën dienden niet per se volgend jaar al uitvoerbaar te zijn, maar ze moesten wel realiteitswaarde bezitten op langere termijn. De toekomst diende verkend te worden met beide benen op de grond.

De interesse voor de prijsvraag bleek groot. In totaal werden 212 ideeën ingezonden. De jury constateerde met genoegen dat de kwaliteit van het werk op niveau was. Zij droeg een aantal inzendingen voor om uit te laten werken naar een exposeerbaar geheel. De organisatie geeft hiertoe opdracht aan een bureau om die bekroonde ideeën, in overleg met de inzenders, nader uit te werken en te combineren tot een totaalvisie op Groningen in 2020. Deze wordt gepresenteerd in de A-kerk tijdens de activiteiten rond het 400-jarig bestaan van Groningen - tussen 21 mei en 21 juni 1994.

'Groningen in de ruimste zin' leverde beelden van mogelijke toekomsten. Die beelden maken het mogelijk mensen te inspireren tot het meedenken en meepraten over de gewenste toekomst van Groningen.

2 OPGAVE

De organisatoren van deze prijsvraag richtten zich tot mogelijke deelnemers met belangstelling voor uiteenlopende vakgebieden als sociologie, economie, landinrichting, verkeerskunde, telecommunicatie, sociaal-geografie, landbouwtechnologie, filosofie en ecologie. Planvormers als stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten en planologen konden zich ook aangesproken voelen.

In het prijsvraagprogramma werd de opgave als volgt gesteld:

Hoe ziet de Groninger samenleving er in 2020 uit, of hoe zou die er uit moeten zien? En wat betekent dat voor het gebruik en de vormgeving van de ruimte van Groningen?

Het gaat er om dat u een idee over de ontwikkeling van de Groninger samenleving levert en de ruimtelijke neerslag daarvan in beeld brengt. Dit hoeft niet per se een totaalbeeld op te leveren, maar mag ook een aspect of een deelgebied van de provincie betreffen.

Vanuit uw eigen gezichtspunt kunt u wensen voor de toekomst van Groningen formuleren. Ook kunt u tendenzen signaleren in uw vakgebied en de maatschappelijke consequenties daarvan. In deze prijsvraag wordt u uitgedaagd om u voor te stellen hoe deze wensen en tendenzen het gebruik van de ruimte in Groningen in 2020 zullen beïnvloeden.

Afvalverwerking, het milieu, energiebesparing, de waterhuishouding in een gebied, landbouwbedrijfsvoering, (agro-)industriële ontwikkelingen, cultuur en toerisme en kenniscentra werden als voorbeelden genoemd van invalshoeken voor uitdagende ideeën.

Het doel van deze prijsvraag was het debat over de toekomst van Groningen te inspireren en nieuwe impulsen te geven. Meestal heeft de politiek prioriteit in dit debat. De organisatie van deze prijsvraag wilde deze keer eens een beroep doen op de ideeënrijkdom onder niet-politici.

In te dienen werkstukken

Er werden vrijwel geen beperkingen gesteld aan de vorm van de inzending. Een essay behoorde tot de mogelijkheden, maar ook een schets, een fotoreportage, een maquette, een collage, een video, een boek, of een scenario voor een toneelstuk. Als in de presentatie maar een idee over de Groninger samenleving of een aspect daarvan en een verbeelding van de ruimtelijke consequenties daarvan in 2020 inzichtelijk werd gemaakt.

Drie zaken dienden in ieder geval ingezonden te worden:

- * Een enveloppe met een naambrief
- * Een enveloppe met een correspondentieadres
- * Een wervende presentatie van het idee op één A4.

Een prijsvraag in twee fasen

De prijsvraag bestond uit twee fasen. De eerste fase was openbaar en gericht op een zo breed mogelijke deelname uit verschillende vakgebieden. In deze fase ging het om het verzamelen van een veelheid aan ideeën. Die mochten betrekking hebben op verschillende subthema's en aspecten van de hiervoor geschetste thematiek. De ideeën moesten echter steeds leiden tot een ruimtelijk ontwerp.

Om deze ideeën nader uit te werken, maar vooral om verbanden tussen die ideeën te leggen werd nog een besloten vervolgfase gepland. Inzenders van bekroonde inzendingen uit de eerste ronde werden uitgenodigd om mee te werken aan de uitwerking van combinaties van die inzendingen. Het ging er om een team samen te stellen van mensen wier ideeën elkaar aan zouden vullen.

Het team voor het realiseren van een presentatie in de A-kerk wordt op voorstel van de jury in samenspraak met de betreffende inzenders samengesteld.

De opstelling van het
prijsvraagprogramma en het
samenstellen van het
informatiepakket werd, in
opdracht van de Reductie
van Groningen, verzorgd
door: Henk van Blerck en
Jaap Modder (Nederlands
Instituut voor Ruimtelijke
Ordering en
Volkshuisvesting te Den
Haag) in samenwerking met
Diederik van der Meide
(stichting Reductie van
Groningen)

3 THEMATIEK

Groningen is volop in beweging. Mensen werken en wonen er en ze besteden er hun vrije tijd. Er is ruimte nodig voor verkeer, landbouw en industrie. En ook de natuur mag niet worden vergeten. Daarvoor moet de ruimte zo goed mogelijk worden ingericht. Groningen heeft de ruimte, maar toch kunnen verschillende bodemgebruiksvormen of belangen elkaar in de weg zitten. Ook moet men de toekomstwaarde van Groningen trachten veilig te stellen. Er moet dus goed over worden nagedacht hoe de ruimte het beste kan worden benut.

Groningen staat bekend als een open en perifere landbouwprovincie, maar in de toekomst zouden accenten wel eens anders kunnen komen te liggen. Ook nu al is dat beeld van Groningen niet geheel juist.

Het open landschap van het Hogeland, het Dollardgebied en de Veenkoloniën is zeker kenmerkend. Maar bij Groningen hoort bijvoorbeeld ook het besloten landschap van het Westerkwartier. Wellicht is er een vernieuwd landschap te ontwerpen, dat het gebied een vernieuwde identiteit geeft. Bosbouw op grote schaal is in Groningen mogelijk.

Groningen is inderdaad een perifeer gebied, maar dat is betrekkelijk. Binnen afzienbare tijd zal het Ruhrgebied sneller vanuit de Eemshaven te bereiken zijn dan vanuit Rotterdam. Misschien biedt een perifere ligging in dat licht juist voordelen. Wellicht levert een vergelijking met andere perifere gebieden wel verrassende inzichten in de ontwikkelingskansen van Groningen op.

Worden perifere gebieden in de toekomst populair bij al die mensen die thuis zullen werken? Ze kunnen immers via modem, fax en computers net zo goed in verbinding staan met hun werkgever of klanten. Ook voor forenzen is Groningen een redelijk alternatief boven het westen van het land. Door de opstoppingen in het verkeer is men straks vanuit het Westen van het land sneller in Groningen dan op menige locatie in de Randstad. Zal een snelle railverbinding vanuit het westen over Groningen naar Bremen, Hamburg en Scandinavië dat nog een keer versterken?

Is Groningen in de toekomst überhaupt nog gericht op het westen van het land? In de Eems-Dollardregio krijgt de samenwerking met Noord-Duitsland nu al gestalte.

Landbouw is belangrijk in Groningen, met melkprodukten, fabrieksaardappelen en suikerbieten als de belangrijkste produkten. Toch werken in Groningen meer mensen in de industrie en dienstensectoren dan in de landbouw. De landbouwers zullen creatief moeten reageren op al de veranderingen in de markt en in de wetgeving.

Er wordt onderzoek gedaan naar nieuwe toepassingen voor oude produkten. Het winnen van methanol uit suikerbieten is maar één voorbeeld van agro-industriële ontwikkelingen. De toenemende aandacht voor dergelijke agrificatie in Groningen duidt er op dat men dat in deze provincie begrepen heeft.

De werkgelegenheid die direct uit de landbouw voortvloeit zal mogelijk

afnemen. Dat heeft grote gevolgen voor de samenleving op het Groninger platteland. Er zal gezocht moeten worden naar manieren om het verlies aan inkomsten en banen op één of andere manier op te vangen. Wellicht biedt de recreatie mogelijkheden. Maar moet Groningen met een Oldambtmeer Friesland imiteren?

Is de wateroverlast die de boeren afgelopen jaar hadden een aanleiding om eens na te denken over mogelijkheden om juist water in deze gebieden vast te houden, om als het ware water te verbouwen? Schoon water kan wel eens een gewild produkt worden. Hoe zal het landschap er dan uitzien?

Waarschijnlijk zal in de toekomst minder land in Groningen voor de landbouw worden gebruikt. Dus moet er worden nagedacht over nieuwe bestemmingen voor de vrijkomende grond, bijvoorbeeld natuur, recreatie en bosbouw. Het landschap zal erdoor veranderen.

Om het milieu te sparen wordt in de rest van Nederland de inrichting van de ruimte niet meer alleen op het gebruik van de auto gericht. Zou dat op het Groninger platteland ook het geval zijn? Is dat niet het enige goede transportmiddel voor een uitgestrekt verspreid bewoond gebied als Groningen?

Zal het vervoer over water, van het afval bijvoorbeeld, weer belangrijker worden, goedkoop en milieuvriendelijk? En hoe gaan dergelijke vaarten dan het uiterlijk van Groningen beïnvloeden? Trekken deze vaarten weer nieuwe activiteiten aan? Is dat tevens een stimulans voor de haven van Delfzijl?

De twee-eenheid van stad en ommeland is karakteristiek voor Groningen. De stad Groningen is eigenlijk de enige echte stad in de provincie. Het ommeland richt zich op die ene stad. Dat ommeland is echter niet eenvormig. Groningen beschikt over een staalkaart aan landschappen die in Nederland zijn weerga niet kent. Zo hebben het veenkoloniale gebied, het Oldambt, het Hogeland, Westerkwartier en Westerwolde ieder een geheel eigen identiteit.

Hoe ontwikkelt die centrale stad zich? Hoe woont men in de toekomst? Hoe werken mensen dan? Hoe verplaatst men zich? Welke plaats krijgt het groen in de stad?

Er zal om een differentiatie in woonmilieus worden gevraagd en er zal niet meer rond één winkelcentrum gebouwd worden. Het openbaar vervoer zal een nadrukkelijk sturende rol behouden in het uiterlijk en het functioneren van de stad. Nieuwe combinaties van woonvormen, werkmilieus, vervoersmethodes en stedelijke ecologie zijn mogelijk. De natuur kan wellicht met wonen, werken en produceren worden verweven.

Wat is de invloed van de vergrijzing van de bevolking? In de stad en in de dorpen? Welke veranderingen in de samenleving geven vorm aan de ruimte van Groningen in 2020? Zal het toeval de basis zijn van de toekomst of kiezen we democratisch voor een toekomst op grond van noodzakelijke keuzen? De organisatoren van deze prijsvraag realiseren zich de enorme breedte van de opgave. Toch hebben ze hiervoor gekozen om de discussie over de toekomst van Groningen met de potentiële deelnemers zo open mogelijk in te gaan.

4 INZENDINGEN

Er gaat niets boven Groningen. Maar wie weet hoe de Groninger samenleving er in 2020 uitziet? Hoe zou die er uit moeten zien? Hoe gaat Groningen verder?

Met deze vragen lokte de organisatie van deze prijsvraag een veelheid aan reacties uit. De 212 inzendingen behandelden een reeks aan verschillende thema's. Er bleek een aantal thema's te zijn die door veel inzenders centraal werden gesteld.

Sociaal-culturele en demografische ontwikkelingen

Groningen zou vergrijzen. Dat gegeven wordt door een aantal inzenders als een buitenkans gezien. Veel ouderen hebben nogal wat te besteden. In die optiek kan Groningen een luxe-bejaardenpark worden. De voorstellen hiervoor zijn echter meestal zelf wat grijs.

Slechts een enkele inzender (Bejaardenreservaat 2020) weet aan het vergrijzingsthema een originele draai te geven.

Inzenders onder motto's als Groninger Mozaïek en Martinikathedraal dachten na over de gevolgen van migratieprocessen in West Europa. Er zou een multiculturele samenleving ontstaan. De inzenders stellen terecht deze belangrijke ontwikkeling in de samenleving aan de orde.

Techniek-energie-milieu

Een grote groep inzenders bepleit een natuur- en milieuvriendelijk beleid voor het Groninger land. De meesten blijven echter steken in een politiek manifest of een opsomming van globale doelstellingen. Er wordt vaak geen zicht gegeven op de ruimtelijke consequenties voor de inrichting van de ruimte van Groningen.

Ook de filosofieën over de gevolgen van het telewerken blijven vaag. Of er wordt voor het telewerken juist weer een grootschalige nieuwe inrichting, of een nieuwe nederzetting voorgesteld. En dat terwijl je voor telewerken gewoon thuis zou kunnen blijven, of dicht bij huis. Een flink aantal inzenders vindt dat Groningen hét kenniscentrum van Nederland, Europa of zelfs de hele wereld moet worden. Een mooie gedachte maar wat levert het ruimtelijk op?

Veranderingen in het grondgebruik

Veel mensen vinden Groningen erg ruim. Ruim genoeg voor een natuur- en recreatiepark, of een openluchtmuseum dat de hele provincie omvat. De inzenders overstijgen meestal niet de reeds bekende plannen.

Zo zijn er heel wat inzenders die voorstellen om een groot deel van het Groninger land prijs te geven aan het water. Vaak gebeurt dit met als doel natuur te ontwikkelen. Maar ook voor varen en zwemmen, recreatie, zien veel deelnemers dan grote economische mogelijkheden in de provincie.

Er is nog een aantal inzenders die toekomst ziet in minder gebruikelijke vormen van grondgebruik. Zoals de inzending die zuurkoolfabricage op grote schaal voorstelt, of een race-circuit voor Groningen, of het via een geavanceerd systeem rapen van vis.

Kunst en landschap

Het toerisme kan volgens sommige inzenders opgevijseld worden door de reconstructie van cultuurhistorische landschapselementen. Een klein aantal inzendingen biedt interessante architectonische ingrepen op lokale schaal.

Een groot aantal inzendingen levert voorstellen voor kunstobjecten op kleine of grote schaal. De jury staat positief tegenover deze plannen, maar echt nieuw zijn ze niet. Groningen staat reeds bekend als een provincie waar dit soort initiatieven leven.

Dan was er ook nog een groep inzendingen die de jury "**spiritueel-autonoom**" noemde. Zo werd er een complete roman ingeleverd waarin een toekomstige samenleving wordt geschetst (Vrijstaat Rottum). Er werd een echte boom ingeleverd, een linde die symbool staat voor een benadering van de toekomst (Een boom).

En er was een houten koffertje, met een perspex maquette erin van de oude stad Groningen, gespiegeld in een toekomstig ommeland (2020 Neginorg).

5 OORDEEL

De jury was gerechtigd maximaal 5 inzendingen een prijs van maximaal fl. 20.000,-- toe te kennen. Na ampele overwegingen komt de jury tot het besluit om vier inzendingen een hoofdprijs toe te kennen. Daarnaast was de kwaliteit van een aantal inzendingen dusdanig dat de jury besloot vijf premies van ieder fl. 1000,-- toe te kennen. Deze vijf inzendingen steken boven de andere inzendingen uit, maar ze worden toch minder goed beoordeeld dan de winnaars van een hoofdprijs. De jury heeft geen rangorde in de 4 hoofdprijzen en in de 5 premies willen aangeven.

HOOFDPRIJZEN

Een hoofdprijs van ieder fl. 20.000,-- is toegekend aan de volgende inzendingen (op alfabetische volgorde):

Een boom

NAM 2020

**Groningen, provincie met vis, maar zonder vloot
Victoria**

PREMIES

Een premie van ieder fl. 1.000,-- werd toegekend aan de inzendingen met de motto's (op alfabetische volgorde):

2020 Neginorg

Babel; een huis voor de toekomst

Martinikathedraal

Norg

Vrijstaat Rottum

De inzenders van de negen prijswinnende inzendingen worden uitgenodigd als adviseur op te treden bij de samenstelling van de expositie in de A-kerk.

Over het algemeen heeft de kwaliteit van de ingezonden werkstukken de jury aangenaam getroffen.

Het jureringsproces verliep in drie fasen. In de eerste ronde werden individuele voorkeuren verzameld (41 inzendingen). In de tweede ronde werd daaruit, in onderling overleg, een selectie gemaakt (26 inzendingen). In de derde ronde werden de prijzen toegekend.

De jury lette in het bijzonder op :

- * verbeeldingskracht en oorspronkelijkheid.
- * het inspelen op de kwaliteiten van het gebied.
- * een verantwoord gebruik van grondstoffen en energie.
- * toekomstgevoel: inzicht in wat belangrijk zal zijn in de ruimtelijke ontwikkeling van Groningen. In deze prijsvraag werden ideeën over de toekomst gevraagd. Vele inzendingen leverden een leuk idee voor iets wat in het heden speelt, maar ontbeerden een toekomstverkennde visie.
- * ambitie: Is het uitdagend voor het denken over de toekomst? Biedt het aanknopingspunten voor concreet handelen?

Daarnaast heeft de jury bij het toekennen van de hoofdprijzen laten meespelen of ideeën te combineren zijn met andere inzendingen tot een expositie met een "totaalvisie op de ruimte van Groningen in 2020".

6 DE BEKROONDE INZENDINGEN

In dit hoofdstuk wordt de samenvatting die de inzenders zelf inleverden voorafgegaan door een commentaar van de jury.

Hoofdprijs

Een boom

Hoe waart de geest van een boom door het Groninger landschap. Op het secretariaat van de Reductie van Groningen werd werkelijk een boom afgeleverd: een linde van ruim twee meter in een pot. Maar deze inzending is meer dan alleen een boom. "Een boom" biedt allereerst een doordachte en realistische kijk op het huidige Groningen.

Het biedt daarnaast een poëtische benadering van het sturen van ontwikkelingen in de toekomst. Poëtisch én realistisch worden de stappen beschreven waarmee de toekomst tegemoet getreden kan worden. "Een ingreep heeft, net als de groei van een boom, geen exact voorspelbaar eindresultaat, maar draagt wel een vermoeden van de ontwikkeling door de jaren heen met zich mee." In een vogelvlucht over de verschillende delen van het landschap van Groningen in 2020 worden enkele ingrepen uit het "verleden na nu" geschetst en de wijze waarop met de onverwachte consequenties is omgegaan. Waar het in "een boom" om gaat is dat achteraf niemand meer weet dat er een "Groot Plan" was. "Net als de boom is het langzaam zo gegroeid."

De jury vond het een aantrekkelijk idee om de linde werkelijk te planten. Of de Grote Markt de handigste plaats is vraagt ze zich af. Het is symbolisch gezien wel de juiste plek.

'FAMOUS FIRST WORDS'

Groningen is een prachtige provincie, waar helemaal niks mis mee is. Groningen is een stevig, robuust stuk land, zonder een grote aaneenschakeling van meren zoals in Friesland of heuvels, zoals in Limburg maar kent wel openheid en dijken. Groningen is het land van nuchterheid, zonder pretparken, die je in Brabant vindt. Natuurlijk zullen actuele ontwikkelingen hun weerslag hebben op het groningse landschap, maar dit stuk Nederland vraagt niet om het ontwikkelen van een aaneenschakeling van meren rond het Wintschoterdiep of het volledig bebossen van de veengebieden. Zulke plannen zijn zo bizar omdat ze de waarden en potenties van het Gronings landschap ontkennen en de indruk wekken dat het fulikant mis is met Groningen. Wanneer dergelijke plannen ter ore komen lijkt het alsof Groningen ook mee moet gaan in de vaart der volkeren omdat dat een doel op zich is. Dat is een gevaarlijke gedachte, want het feit dat er in vergelijking met de Randstad in Groningen niet zo veel gebeurt hoeft niet aanleiding te zijn om als een razende om zich heen te slaan om doldriest activiteiten te genereren, die maken dat ook Groningen het centrum van Nederland wordt. Wanneer de Randstad steeds voller wordt is juist de rust en ruimte, die Groningen kan bieden een waardevol goed.

Soms kan men met plannen te veel willen en is het pretentieloze, het welhaast vanzelfsprekende een kwaliteit die men over het hoofd ziet. De diverse landschappen rond de stad Groningen hebben elk hun eigen karakter en mogelijkheden. De sfeer die ze uitstralen is zo verschillend, dat niemand Groningen van saaiheid hoeft te betichten en er aanleidingen genoeg zijn om nieuwe ontwikkelingen een context te geven. Het gaat om ontwikkelingen, die hun plaats hebben in het landschap: ze pakken de eigenschappen van het omringende landschap op of geven het landschap een nieuwe identiteit, die juist dààr past. Een dergelijk plan vergt reflectie: het laten bezinken, overdenken en de eerste schets uitwerken. God heeft de wereld niet in een dag geschapen en wij maken een ingrijpend plan voor Groningen in 2020 niet in een week. Deze week biedt amper tijd voor het stellen van een eerste daad, het zorgen voor een begin, dat aanknopingspunten biedt voor de plannen voor Groningen. Zo'n eerste stap met een universele betekenis, een symbool voor de ingrepen, is de vooruitloper van concrete ontwerpen en kan als leidraad dienen voor wat komen gaat.

een universele stap

Men spreekt wel eens van iemands 'famous last words', die zo indrukwekkend zijn dat hun betekenis blijft nagalmen. Zelden spreekt men over de eerste woorden, terwijl deze een welhaast universele betekenis met zich meedragen. Voor bijna allen is 'mama' het famous first word, een uiting van herkenning, ontroering, blijdschap, een roep om aandacht of hulp. Eigenlijk is het zo universeel, dat het al deze emoties in zich verzameld heeft. Het is het moment, waarop we onze stem verheffen en beginnen met boodschappen de wereld in te sturen. Onze eerste stap, nog voordat we weten, waar we precies naar toegaan.

Als een eerste daad, vanwaaruit de volgende stappen gezet worden planten we vanwege het 400 jarig bestaan van Groningen een jubileumboom. Universeler dan het planten van een boom kan het in een landschap niet. De betekenis strekt verder dan de aanwezigheid van wortel, stam, takken en bladeren. Het planten van de boom is net als de mens, die zijn eerste stap zet, een teken achterlaat.

Met de tijd vormt de natuur deze menselijke ingreep. Natuurlijk heeft de planter wel een

verwachting van wat het worden zal, maar over de exacte vorm verliest hij zijn controle. Langzaam zal de boom groeien, misschien wordt hij oud en zal hij de stormen weerstaan en krijgt hij lidtekens door een brand of blikseminslag, maar misschien gaat hij ten onder aan het gif dat bij een fataal ongeluk zijn bodem wegvrat.

Niet tot in het oneindige kunnen blijven sturen is geen groot gemis, want de natuur is een groot architect: de grandeur, waarmee de boom in de herfst zijn bladeren uitstrooit over het plein en de bladeren dwarrelen door de lucht, tekent de ruimte. Net als bij een fenomenale sneeuwbuï, die het decor verandert, blijft er na korte tijd niets over van het dek dat de bodem even een nieuw aanzien gaf.

in het teken van de boom

Het planten van de boom staat model voor ontginningen in het Gronings landschap. Nieuwe tekens worden in het landschap aangebracht en groeien langzaam uit tot een majestueus effect.

Dan bedoel ik niet landart-achtige tekens, zoals Dennis Oppenheims 'cancelled crop', een vijftwintig meter grote X op een tarweveld in Finsterwolde, hoewel het een vooruitziende blik in zich had wat betreft het uit productie nemen van landbouwgrond.

Het gaat eerder om menselijke ingrepen, die de motor met grillige ontwikkelingen starten. Als ingreep staan ze niet op zich: vanuit een te voorzien programma geven ze een basis voor veranderingen in het landschap. Hoe zo'n landschap groeit vanuit zo'n basis is te lezen uit de geschiedenis van lijnen of rasters door de eeuwen heen. De ontginning destijds, een actie uit nut of veiligheid, of soms voortkomend uit macht of voor plezier was zo'n eerste daad, waarbij de motieven veelal niet strikt van elkaar te scheiden waren. En hoewel destijds de transformatie van het raster niet bedoeld was, zijn ze door de tand des tijds gekleurd. Lidtekens en verminkingen van het raster krijgen door hun context bijna een zekere schoonheid.

De ingreep heeft, net als de groei van de boom, geen exact voorspelbaar eindresultaat, maar draagt wel een vermoeden van de ontwikkeling door de jaren heen met zich mee. Anders dan toen maakt nu het proces na de ingreep deel uit van de gedachte. Toevallige processen die ontstaan na bijvoorbeeld het plaatsen van strekdammen in de zee of de groei van uitheemse vegetatie op verlaten steenkoolbergen brengen ons op het spoor van bewust vormgeven met processen. Veel voorbeelden zijn hier nog niet van, maar afgaand op wat toevallig ontstaan is, zijn ze meer dan alleen een experiment.

stappen in een gronings landschap

Dergelijke uitspraken zijn mooi zult u denken, maar wat betekenen ze concreet. Hoe waart de geest van de boom in het gronings landschap? Er is wel het een en ander aan veranderingen voorstelbaar, al is 2020 niet zo veraf en onze boom nog niet heel groot gegroeid.

In de stad Groningen zelf zijn de oude uitvalswegen als het ware windwijzers naar het palet van sferen van de Ommelanden: ze wijzen naar de Veenkoloniën in het oosten, de zandrug in het Westerkwartier en het kleigebied in het noorden met het wad daarboven. Laten we eens de effecten van een aantal ingrepen in sommige gebieden bezien, de brokstukken van een

bij uitstek de linten van pret en jolijt, nu de angst voor het buurland verdwenen is en slechts de relicten van aarden schansen uit de zeventiende eeuw aan bange dagen doen herinneren. Het moer is verdwenen en de wachters op de zandheuvels weren geen Duitse gasten meer, maar lokken ze. De pracht van Oudeschans is minder bekend dan die van Boertange, hoewel dit niet heel erg lang zal duren. Nagenoeg parallel aan de Aa, waar nu de boten met stuurlui in badpak voortpruttelen, biedt de vestinggordel van Nieuweschans tot Ter Apel een extra gelegenheid om hier de aantrekkelijkheid van het landschap te etaleren en uit te buiten. En wie fietsend de smaak van de oude vestingen te pakken krijgt, fietst gewoon via Coevorden door naar Kampen.

In de Veenkoloniën staan nog niet zoveel bomen en men mag dan wel neerkijken op het lage land vlak bij de Hondsrug en het saai vinden, maar een echte reden om dit gebied dan maar te bebossen is het niet. Wel is het zo dat het gebied zo open is dat het niet meer effectieve openheid is: stofstormen met behoorlijke winderosie staan niet op de lijst met meest gewaardeerde natuurfenomenen. In de lijn van de aard van het gebied en de problemen met de landbouw valt te denken aan een raster van windsingels, gekoppeld aan een waterlopen-systeem voor de regulering van het grondwaterpeil en de afwatering. Ruime waterlopen met een glooiende oever, waarop een gevarieerde oevervegetatie groeit, met daarnaast een struweel maken een dergelijk frame meer dan alleen functioneel. Recreant en ecooloog zullen erom vechten.

Landbouw blijft daarnaast een belangrijke plaats innemen. De algehele malaise in de landbouw en het nog uitblijven van gewin bij aansprekende experimenten, zoals het kweken van paling en meerval in overdekte complexen of het bio-ethanol project, zullen echter in de Veenkoloniën extra voelbaar zijn. Wanneer de Groningse boer echter de aardappelmaaltijd eens aan wat variatie onderwerpt en een vleugje kameel aandurft dan heeft dit gebied de mogelijkheden om een proeftuin voor bedrijfs- en produktinnovaties in zich. Het klinkt nog als een toekomstmuziek, daarvoor is een economisch duwtje in de rug nodig - de zogenaamde Andriessen-kietel - en ook dan is een ingrijpende sociale verandering is niet zomaar bereikt.

Verandering van spijs doet eten is het devies en dat geldt ook voor het kleigebied aan de rand van het waddengebied. De zilte lucht doet verlangen naar de delicatessen van de zee. Binnen het palet van Groningse landschappen heeft dit gebied weer heel andere problemen en mogelijkheden dan de voorgaande. De traditie van landaanwinning heeft goede landbouwgronden opgeleverd. De inspanningen zijn, ondanks het overschot aan landbouwgronden op dit moment, niet geheel tevergeefs geweest. De zone langs de kust is geschikt voor zeeteelt, doordat parallel achter de zeedijk nog functionerende secundaire zeekeringen liggen. Sluizen in de zeedijk reguleren niet alleen de overstromingsfrequentie, maar kunnen ook een goede waterkwaliteit garanderen. Toeristen kunnen na een uitstapje op het wad zich vergapen aan de lamsoor- en zeekraalvelden direct achter de dijk.

Nieuwe ontginningen brengen bepaalde verwachtingen met zich mee, maar ook een zekere mate van onvoorspelbaarheid. Het waddengebied, hopelijk met schoon water in 2020, staat ook aan die ongewisheid bloot. Die ongewisheid mag echter niet leiden tot het angstvallig handhaven van een status quo.

Binnen het dynamisch systeem hebben nieuwe ontginningen meer kans dan het krampachtig vasthouden van het oude. Het befaamde water naar de zee dragen of het storten in een bodemloze put heeft zijn hedendaagse equivalent in het storten van zand om de kustlijn van de wandelende waddeneilanden op zijn plaats te houden.

Stel je de gasboringen in de waddenzee eens voor. Toekomstige gaswinplatforms zullen als

nieuwe eilanden in de waddenzee staan en de discussie over de effecten van zeespiegelsteiging en daling van de waddenzeebodem door gaswinning valt in het niet bij de krachten van de dynamiek van het wad. Wellicht zullen er diepere plekken in de zee ontstaan, misschien komen ondiepe kwelders weer onder water te staan. Maar de stroming is en blijft onvoorspelbaar en elders zullen weer nieuwe kwelders ontstaan.

Nieuwe ontginningen kunnen ook als basis dienen om het natuurlijk systeem een handje te helpen. De heren van de NAM kunnen weer als echte mannen gezien worden wanneer zij niet leven naar de letter van hun akkoord maar de outputeilanden vergezeld laten gaan van inpuiteilanden. Naast de booreilanden kunnen ontginningen met positieve impact voor de waddenzee, zoals de aanleg van mosselbankeilanden er voor zorgen dat zwevend slib vastgelegd wordt. Het gebrek aan sediment, dat mogelijk optreedt met het dieper worden van de zee en veranderde stromen, kan zo een belangrijke aanvulling krijgen. Mossels en kokkels zullen niet van de menukaart verdwijnen: wanneer de visserij erop aan banden gelegd wordt, zal teelt meer mogelijkheden krijgen.

Het is een vogelvlucht van het gronings landschap, waarin niet alle gebieden aan de orde komen en alle problemen uitvoerig de revue passeren. Maar het gaat om de manier van benaderen en de aard van de ingrepen.

De sociale veranderingen op het platteland zijn buiten beschouwing gebleven. Buurtschappen zullen niet heel veel wijzer worden van 'de tweede huisjes bezitters'. De ontvolking van kleine dorpen gaat voort, al zal de leefbaarheid door ontwikkeling van 'buurtbussen' of 'cafékruideniers' niet met sprongen achteruitgaan.

En ook van de milieuproblematiek zijn niet alle aspecten belicht. Denk maar aan de afvalproblemen. Het gronings landschap creëert ook hier weer wel mogelijkheden. Technologisch zijn we tot véél in staat en kunnen we in korte periode in dit gebied nieuwe terpen maken van ons huishoudelijk afval, daar waar er bij de eerste 'wierden' honderden jaren nodig waren om met huis- en keukenafval een terp te maken.

In het robuuste, stevige, heldere gronings landschap kunnen plannen als een accupunctuur-naald inprikken: goed geprikt doet geen zeer. Waar het om gaat is dat achteraf niemand zich meer herinnert dat er een Groot Plan was, zo geruisloos strijkt het neer. Het leek alsof het altijd zo geweest was. Net als de boom, waarvan het leek alsof hij er altijd gestaan had, is het langzaam gegroeid.

water geven

Natuurlijk is over de plaats en over de soort boom gedacht. Ik heb het eens aan mijn buurman gevraagd - die dacht aan een conifeer - en ik heb mijn neef geraadpleegd, die er verstand van heeft maar zulke ingewikkelde soorten noemde, dat ik ze hem heb laten opschrijven. Prunus serrulata 'pink perfection' staat er op mijn briefje. Zelf denk ik toch maar aan een linde, een boom van eenvoud en van trots. Een mooie plaats om hem te planten is daar waar de windroos als het ware uiteengaait, in de stad Groningen op de Grote markt.

Om te zorgen dat het niet slechts bij woorden blijft, stuur ik u per separate zending een jonge linde mee. Ik vertrouw erop dat u hem goed verzorgt, tot de tijd dat het plechtige moment gekomen is om hem te planten.

Hoofdprijs

NAM 2020

De gaswinningslokaties hebben zich "met verbijsterend gemak in het landschap gevoegd" stelt de inzender van NAM 2020. Na 2020 zal de gaswinning in veel van deze locaties worden stopgezet. Volgens de contracten dient men deze plekken dan weer terug te brengen in de staat van vóór de gaswinning. NAM 2020 stelt voor om dat niet te doen.

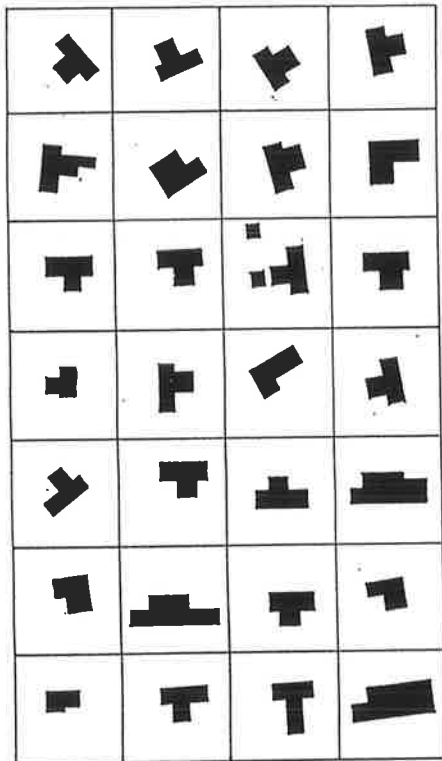
Deze locaties hebben namelijk voor andere functies dan gaswinning bruikbare kenmerken. Ze zijn goed ontsloten, hebben gas, water en elektra, een riante natriumverlichting en een vlampijp. Die vlampijpen maken deze locaties nu al tot landmarks in de nacht.

Het plan valt uiteen in twee fasen. Tot 2020 worden 28 locaties ontwikkeld tot natuurgebieden van ieder 100 ha groot. Tiesamen vormen ze 2800 ha gaslandschap dat ook overdag te beleven valt.

Na 2020, bij beëindiging van de gaswinning worden de natuurgebieden opnieuw ontgonnen. Andere functies vinden daar een plek, bijvoorbeeld waterberging, zandafgraving, of gronddepot.

Dit plan gaat in op een typisch Groninger problematiek. NAM 2020 geeft een toekomstvisie op de veranderingen in het grondgebruik in Groningen. In de huidige discussie over de gaswinning lopen de emoties hoog op. NAM 2020 beschouwt deze discussie echter als een in 2020 reeds lang gepasseerd station. Dat maakt dit plan tot een echte toekomstvisie.

De jury acht het plan ook uitvoerbaar. Er is echter een kanttekening te plaatsen bij het motto van deze inzending. Moest de naam van een bedrijf (gevestigd in Drenthe) een dusdanig accent te krijgen? Het idee heeft namelijk een veelomvattender uitstraling.

1994

totale oppervlakte gaslokaties: 345 ha.

2020

totale oppervlakte gaslandschap: 28 x 100 = 2800 ha.

SCHAAL 1:50.000

Landschap:

De reductie van groningen is het vanaf 1600 ontginnen en maken van het groningen landschap, al of niet van uit de Stad geregisseerd, waarbij de aardgaswinningslokaties zich manifesteren als sterk tot de verbeelding sprekende industrieel-economische objekten in het groningen landschap. De gaswinningslokaties hebben zich met verbijsterend gemak in het landschap gevoegd.

Kenmerken:

- goed ontsloten, eigen infrastructuur
- verhard oppervlak, stabiel oppervlak
- aanwezigheid van nutsleidingen
- riante natriumverlichting
- vlampijp landmark

Voorstel:

Het optimaliseren van de zichtbaarheid van dit gaslandschap waarvan de proporties vooralsnog alleen 's nachts zichtbaar zijn. Door middel van een tweedelige ontwikkelingsstrategie van nu tot 2020 en daarna wordt een miljardeninvestering tot landschapsbeeld gemaakt. Aan het actuele dilemma akkerbouw-natuurontwikkeling, wat zich in de gespannen situatie in Midden Groningen manifesteert wordt een nieuwe impuls toegevoegd.

Experiment:

Gebaseerd op het succes van de gaslokaties wordt een gaslandschap voorgesteld die een uiteindelijke totale oppervlakte heeft van 2800 ha. (28 x 100 ha.) Dit is een groot deel van het door de provincie beoogde oppervlakte te realiseren natuurgebied. Elke gaslokatie wordt uitbreid tot 100 ha. Hier wordt tot 2020 een natuurgebied voorgesteld aansluitend op de omgevingskenmerken. De landeigenaren verpachten deze 100 ha. Aan de ontwikkelaars van het natuurgebied (SBB, RWS, NAM, bedrijven, Groninger Landschap, cooperaties, sponsors). Na 2020, als de gaslokaties gradueel gaan verdwijnen, kunnen er combinaties worden gezocht tussen productieve en recreatieve natuur.

Combinatie mogelijkheden:

<p>Tot 2020</p> <p>watertrap eikenbos hazelnotenbos larixbos ruigte ontwikkeling</p>	<p>Na 2020</p> <p>viskwekerij, vakantiehuizen vakantiehuizen sterrenwacht villapark heliplatform milieupolitie</p>
---	---

ruigte ontwikkeling
landschapspark
beeldenpark
zwemplas
visplas
vogelplas
greppelbos
varenbos
plantagebos
olifantsgrasakkers
gronddepot
e.a.

heliplatform milieupolitie
villapark
expositieplatform
pretzwembad
autopieren
obersvatorium, trektelling
villapark
wilde paddestoelenteelt
agro-tech expo
energielaboratorium
survival-trainingscentrum

De ontwikkeling na 2020 zal in het teken staan van het buiten gebruik raken van gaslokaties. De kolonisatie van deze plekken voegen een volgende dimensie aan de natuur toe. De kosten die gemaakt zouden moeten worden om de gaslokaties weer in oc spronkelijke staat te brengen (volgens kontrakt bij beëindiging gaswinningsactiviteiten) worden geïnvesteerd in de nieuwe exploitatie van de plek. De grondeigenaren kunnen aandeel nemen in de nieuwe bedrijven, of, in de traditie, als nieuwe vorm van cooperatie zelf de exploitatie ter hand nemen.

NAM 7, NAM 9 en NAM 13 zijn schetsmatige voorbeelden van de uitwerking van dit gaslandschap.

NAM 7:

Bepaald door de ligging aan het Eemskanaal. Onderdeel van de sequentie van gronddepots, die een totale lengte van 6 kilometer onofficiële natuur vormen. De aanleg van de weg Groningen - Appingedam zal meer afgravingen en depots genereren, die als landschaps elementen het Eemskanaal zullen begeleiden. NAM 7 wil een eerste aanzet daarvoor geven. De ruige natuur op hoogte wordt een adembenemende oversteek van het kanaal.

De kolonistie van de lokatie na 2020 zal

NAM 9 en NAM 13:

Onderdeel van een inventieve reeks waterfenomenen. De vele plassen en gaten in dit gebied krijgen een toevoeging in de vorm van een watertrap. De bodemdaling maakt de behoefte aan een grotere boezem van het Duurswold gebied noodzakelijk. De eigenlijke functie is derhalve waterberging, het bestaande hoogteverschil en vijzels zorgen voor een gecontroleerde beheersing van het watervolume. Na 2020 vormen de twee aanliggende gaslokaties aantrekkelijke lokaties voor vakantiehuizen, villabouw voor Slochteren, proefboerderijen viskweek daarekreatie.

Hoofdprijs

Provincie met vis, maar zonder vloot

De meeste juryleden waren enthousiast over deze inzending. Het betreft volgens hen meer dan een paar grote visvijvers. Het is een alternatief voor het zoveelste agrificatie-voorstel. De effecten op andere functies, als schoonwaterwinning, recreatie en toerisme in de provincie, worden ook behandeld.

Een enkel jurylid vindt dit een weinig inspirerende inzending met een beperkte visie. In zijn ogen zijn de inzenders niet werkelijk op zoek naar de toekomst van Groningen.

"Provincie met vis, maar zonder vloot" is speels visueel gepresenteerd en biedt uitzicht op een goede bijdrage aan de expositie in de A-kerk. En dan die geestige details als een visraapmachine en tropische vissen in de zoutkoepels!

Groningen, provincie met vis, maar zonder vloot.

Groningen staat anno 1994 vooral bekend om zijn landbouwbedrijven en daarbij de agro-industrie. Door het ontstaan van steeds meer overschotten op de Europese markt en het verder ontwikkelen van het efficiënt en effectief bedrijven van de landbouw wordt het bestaansrecht van de Groningse boer zodanig aangetast dat hiervoor geen toekomst meer is. Gevolg hiervan is het feit dat Groningen grote stukken land in de toekomst ongebruikt zal laten.

In het jaar 2020 zal het vissen op de zeeën en oceanen sterk verminderd zijn, waardoor de prijzen tot record hoogte zullen stijgen. Dit vindt zijn oorzaak in de verdergaande vervuiling van het oppervlakte water en de verregaande ontvissingen van het water door steeds effectievere manieren van visvangen.

Groningen kan deze sombere voorspellingen combineren tot een geweldige economische industriële sector. De enorme lappen afgedankte landbouwgrond kunnen gebruikt worden voor het kweken van zowel zoetwater als ook zoutwater vissen. Stukken grond kunnen onder water gezet worden en omringt worden met dijken, welke naar een bepaalde periode weer open gezet worden. In deze kweekpolders wordt de natuurlijke omgeving van de te kweken vis, door middel van moderne technologie, zo exact mogelijk nagebootst. Bij het droog laten vallen van de polder is slechts een 'visfilter' en een 'visraapmachine' nodig om de 'oogst' van die periode binnen te halen. Na het oogsten wordt de kweekpolder weer onder water gezet voor de volgende periode.

Voor het kweken van sub-tropische soorten, welke een constante en hogere temperatuur vereisen, kunnen de ondergrondse zoutkoepels een uitbrengst bieden. Door deze ondergrondse ruimtes te gebruiken voor het kweken van vissoorten, wordt enorm veel energie voor het verwarmen van het water gespaard en houdt men meer oppervlakte over voor het 'verbouwen' van de gewone vissen.

Het ontwikkelen van Groningen tot echte visprovincie leidt natuurlijk tot veel economisch gunstige bijeffecten. Zo zal de visverwerkende industrie massaal naar de provincie Groningen trekken. Mede door de gestegen vleesprijzen, deze zijn in het jaar 2020 verdubbeld, neemt het belang van het visproduct enorm toe. De provincie Groningen ligt economisch gezien gunstig. Een grote luchthaven Eelde, een Eemshaven, goede verbindingen over weg en rails. Vooral richting Scandinavië en de Oosteuropese landen, terwijl in deze landen juist een grote vraag is naar visproducten.

Ook kunnen de vispolders leiden tot een toename van de recreatie mogelijkheden. De kweekpolders kunnen gebruikt worden als recreatieplassen. Dit zal goed kunnen concurreren met de propvolle friese meren.

De kweekpolders worden gedeeltelijk voorzien van glazen kanten en bodems zodat er attractieparken ontstaan zoals Sea World. Grootste toeristische trekpleister worden de georganiseerde excursies met koepels naar de ondergrondse kweekvijvers. Het aanschouwen van tropische vissen in de zoutkoepels van groningen wordt wereldwijd gezien als één van de meest spectaculaire attracties ter wereld!

Hoofdprijs

Victoria

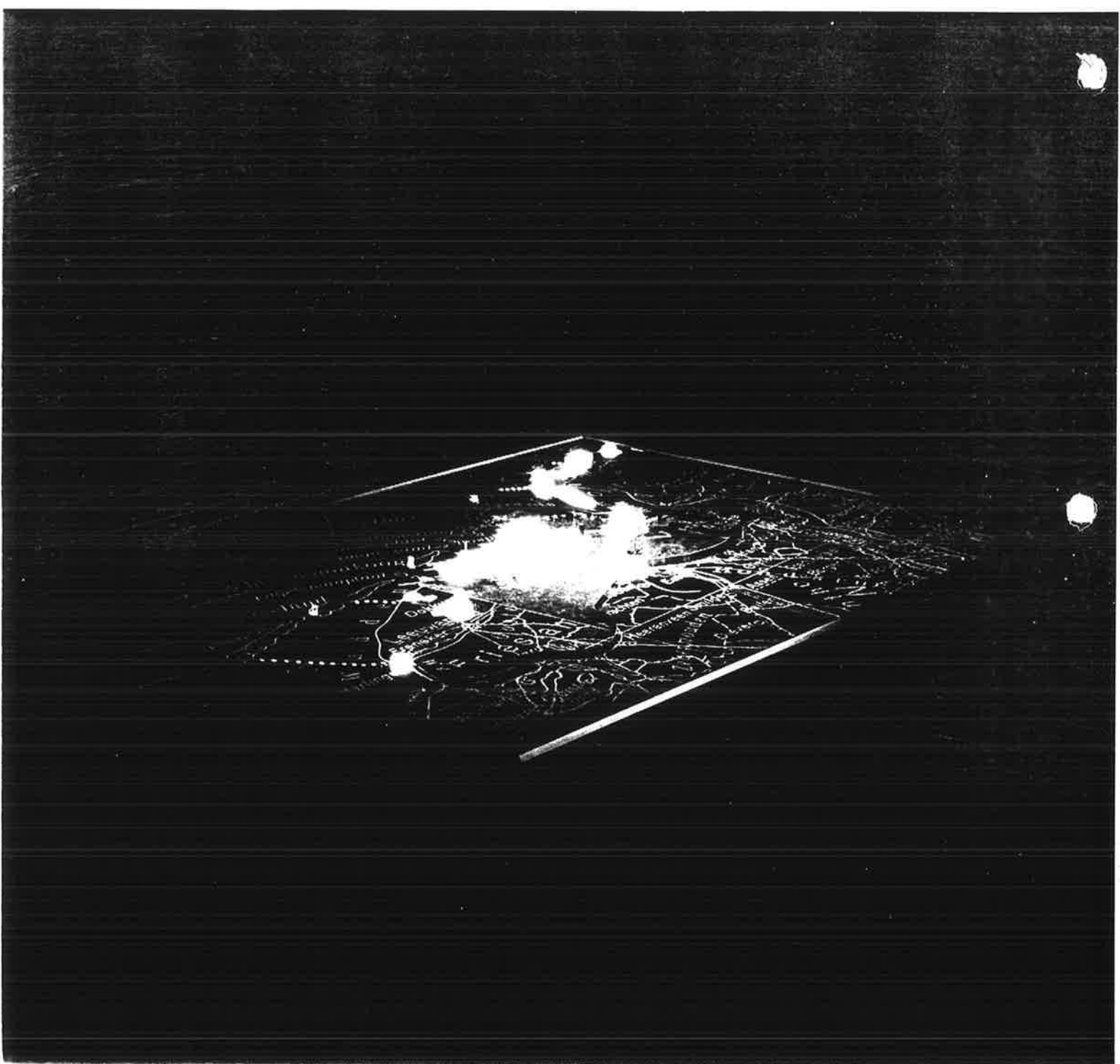
Dit is een "jeugdige" originele inzending waar veel verbeeldingskracht uit spreekt. De internationale dimensie van het verhaal spreekt de jury aan. Groningen richt zich in Victoria niet meer op Nederland maar op de regio's in de buurt. Daarbij zijn landsgrenzen niet van belang. Groningen zoekt het zelf wel uit.

Geschreven vanuit de alledaagse situatie van een "gewone vrouw" geeft "Victoria" blijk van een accuraat gevoel voor wat in de toekomst belangrijk zal zijn voor de maatschappelijke ontwikkeling. Het idee staat met één been in de werkelijkheid en met de ander in de "niet-werkelijkheid".

De prachtige presentatie van het idee met een boekje en een maquette maken nieuwsgierig naar een verdere uitwerking van deze inzending.

V I C T O R I A

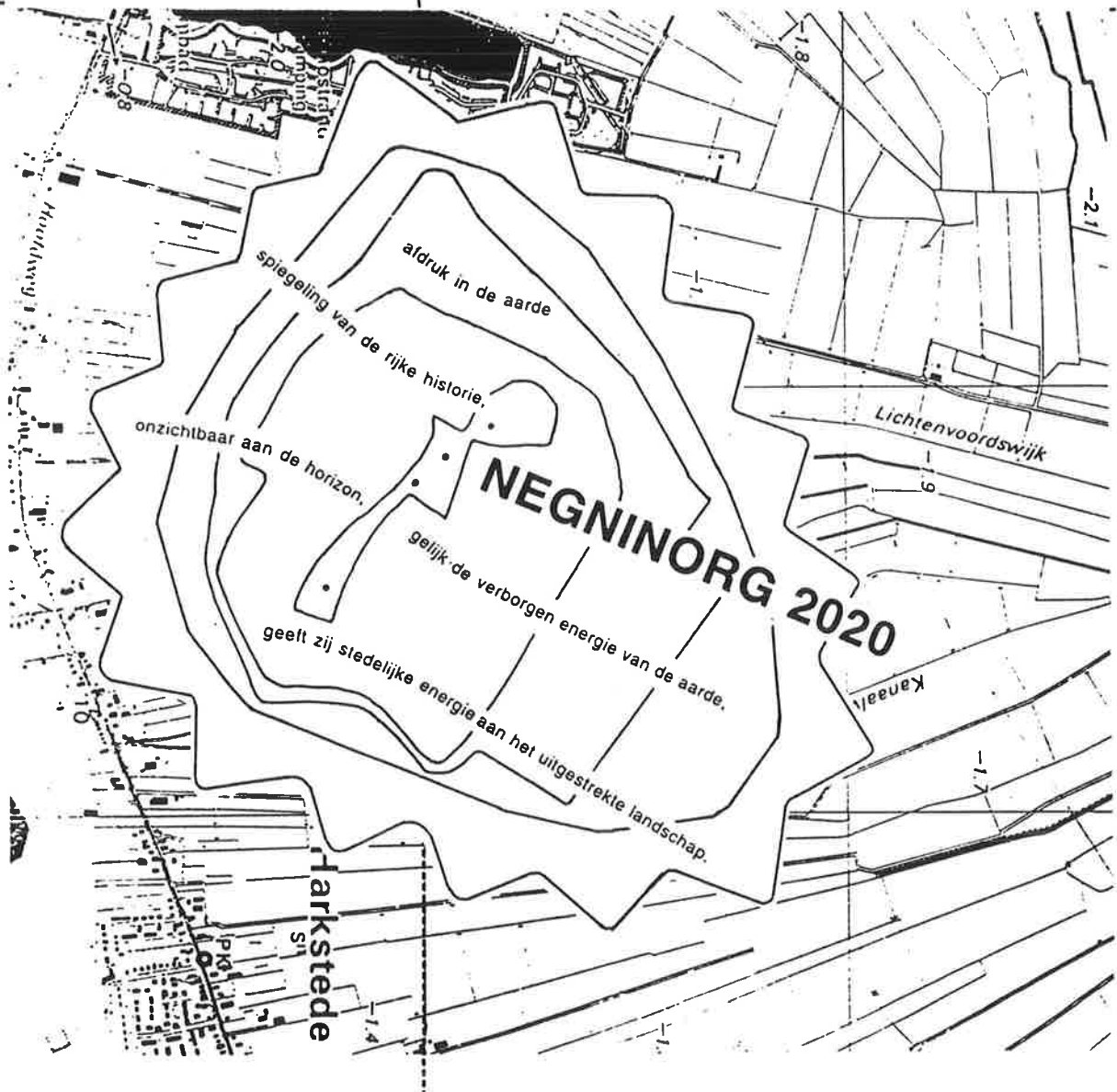
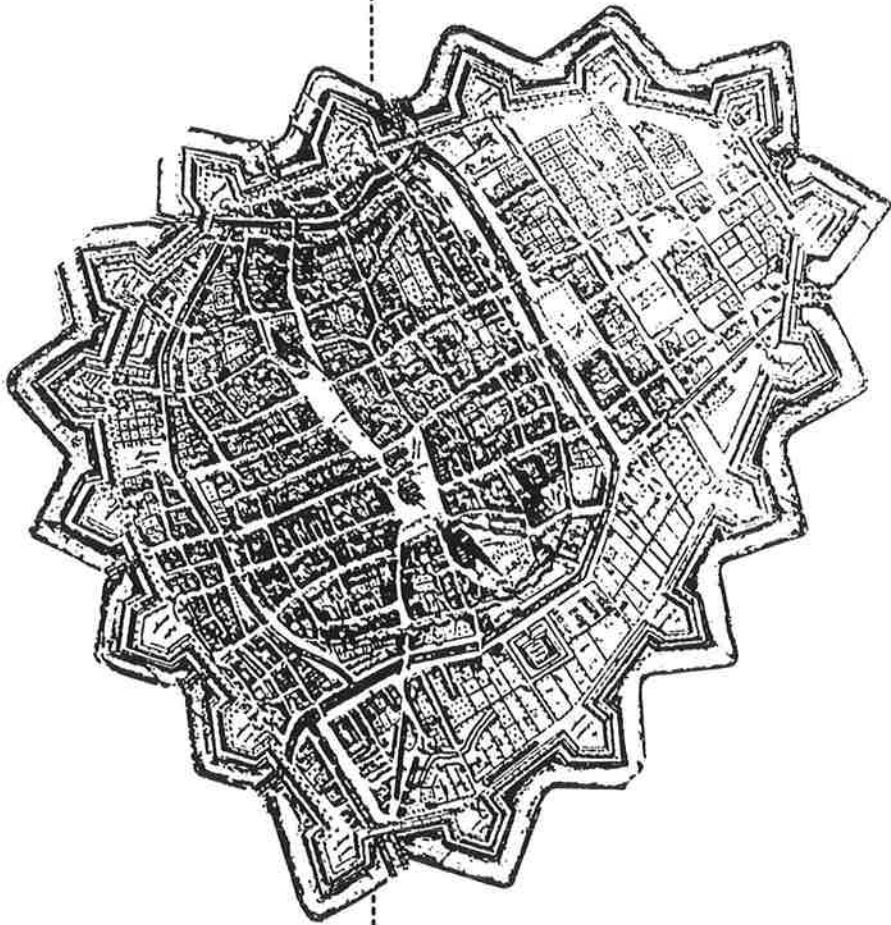
of de ontwikkeling van de InterHanzeRegio

Premie

2020 Neginorg

Een gedicht in materie. Een perfect uitgevoerde maquette. Prachtig, maar de jury zag geen aanknopingspunten met toekomstverkenningen. Of moet de contramal van de oude stad Groningen werkelijk uitgegraven worden bij Harkstede? De toekomst is ook geschiedenis. Die gaat ook over wat we al hebben meegemaakt. Het landschap is een spiegelbeeld, ook in de tijd.

Premie

Babel; een huis voor de toekomst

De sociaal-culturele probleemstelling van deze inzending is zeer belangrijk. Het plan is een drastische inzending met een hoog metafoorgehalte.

Dat we van het platteland af moeten blijven is een belangrijk motief voor de voorgestelde toren. Dat vindt de jury een beperkt uitgangspunt.

De maquette is beeldend, maar is dit een letterlijk voorstel, of is dit een verwijzing naar een mogelijke ontsporing van de Groningse samenleving in 2020? Of willen deze inzenders echt een toren die niet instort? Hopen ze er op dat de spraakverwarring uitblijft?

Ons plan “ Babel ; een huis voor de toekomst “ is gebaseerd op het 16e eeuwse schilderij van Pieter Breughel. Als kritiek op de ambities van het antwerpse stadsbestuur om de stad Antwerpen en Vlaanderen meer aanzien te geven, verbeeldde Breughel het oorspronkelijke bijbelverhaal. Dit verhaal vertelt van de mislukte poging om een toren tot in de hemel te bouwen, waarbij deze ambitie faalt omdat de bouwers verschillende talen, visies en belangen krijgen. Deze toren , die nooit afkwam, is Babel genoemd.

Toen wij notie namen van de prijsvraag en het zeer ruime kader waarin deze gesteld was, moesten wij meteen aan dit verhaal denken. Want ook voor Groningen geldt; hoe kan je voorkomen dat de ongetwijfeld grote verscheidenheid aan inzendingen , bij de in- en toepassing zal leiden tot een babilonische spraakverwarring waarbij het einddoel nooit gerealiseerd zal worden.

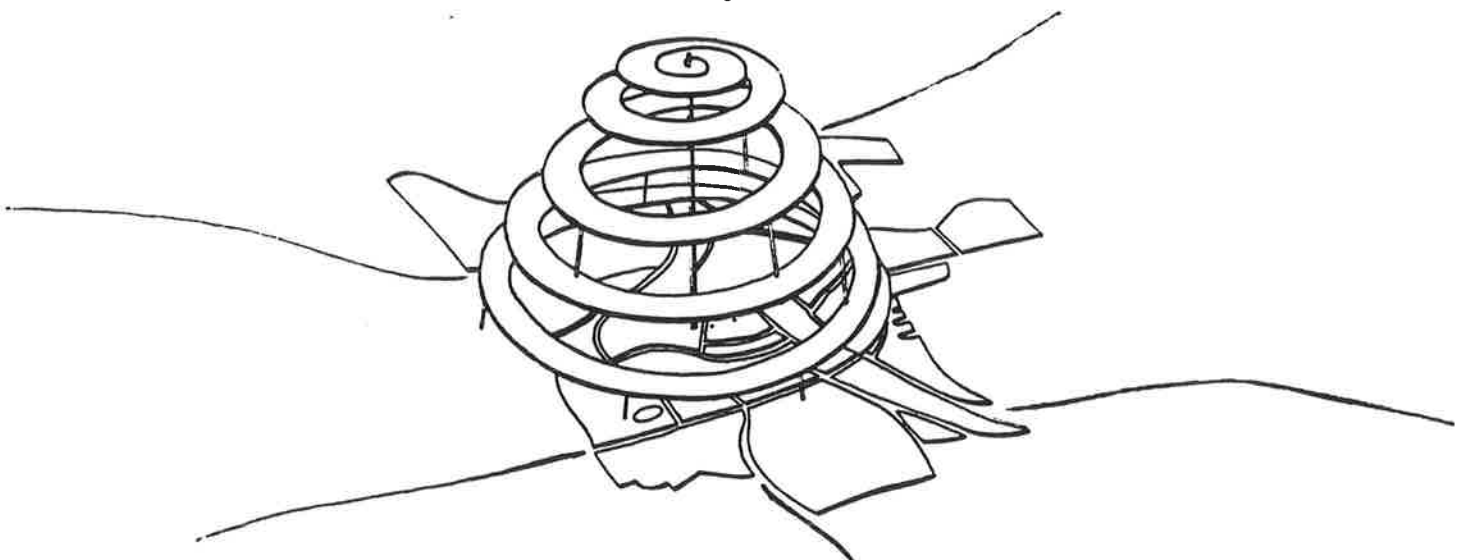
Wat ons betreft moet er dus eerst een **goede basis, een fundament** komen. Ook met het oog op de toekomst is dit noodzakelijk, immers op die manier wordt de uiterste houdbaarheidsdatum van ieder plan afzonderlijk en het totaal verlengt tot ver na het jaar 2020.

Waar wij dus behoefte aan hebben is een soort structuur waarin gezegd wordt ; dáár willen wij recreatie, dáár bij de Eemshaven industrie en in die en die gebieden woon-, werkruimte om maar een voorbeeld te noemen. “Babel ; een huis voor de toekomst” , ons plan geeft zo’n structuur aan: **Groningen blijft dé stad** en van de rest van **de provincie**, nu al grotendeels platteland, maken we **natuur en daarmee recreatiegebied**. De karakteristieken en kwaliteiten van de huidige provincie blijven dus gehandhaafd, sterker nog ze worden geaccentueerd.

In ons plan zijn we visueel letterlijk uitgegaan van het 400 jaar oude schilderij van Breughel. Om van Groningen dé stad te maken (metropool van het noorden.) Moet er meer woon-, werkruimte gecreëerd worden. Natuurlijk kan dit door aangroeiende industrie- en woongebieden maar dit gaat ten koste van het natuurlijke land. Wij hebben een **unieke oplossing** bedacht waarbij het “ oude “ Groningen en het land, intact blijven. Bovendien biedt het **een uitdaging** en een **duidelijke kader** waarin ook in de verre toekomst nieuwe plannen m.b.t. de infrastructuur, milieu, recreatie, wonen, etc. etc. gerealiseerd kunnen worden.

Aansluitend op de reeds bestaande ringweg zal , nabij het oude centrum van groningen, het “nieuwe Groningen” spiraalsgewijs de hemel in torenen. Deze spiraal met een baanbreedte van ongeveer 200 meter, geeft ruimte aan tal van mogelijkheden welke in de toekomst van belang kunnen zijn, zonder hierbij afbreuk te doen aan het oorspronkelijke karakter van stad en land.

Rotterdam 15 januari 1994

Premie

Martinikathedraal

De jury onderschrijft de opvatting van deze inzenders dat een heropleving van religie in de toekomst zeer voorstelbaar is. En het is wel zo reëel om er van uit te gaan dat hierbij in een multiculturele samenleving de verschillende religies elkaar zullen beïnvloeden. Wellicht komt een oecumene van voorheen onverenigbare kerken werkelijk dichtbij. De groep van 7 verschillende torens bij relicultureel centrum Martinikathedraal is een inspirerende verbeelding van deze bespiegeling. Hoewel niet typisch voor alleen Groningen, zou deze inzending wel eens het leefgevoel van 2020 kunnen schetsen.

MARTINIKATHEDRAAL RELICULTUREEL CENTRUM

Sinds een paar eeuwen staat voor de Martinikerk aan Het plan wat hier wordt stelt voor om kerk en gezelschap te geven in van zes anderetorrens. Zodat het een wat meer kathedraalachtig geheel wordt.

Kerk en torrens krijgen in deze opzet een ook meer multifunktioneel Religi-Sociaal en als

multifunk-
karakter
eus,
cultureel
toeris-
tische
attractie
c.g. beziens
waardig
heid.
De to-
rens

kunnen

dan gezien worden als symbool van diverse religies.

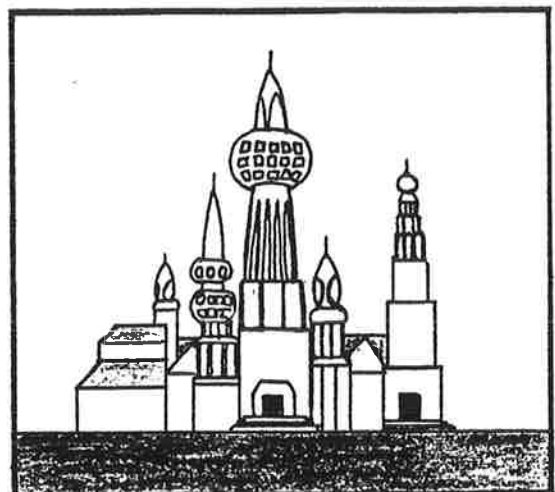
Tezamen symboliserend religieuze eenheid in verscheidenheid

In de drie hoogste torens bevinden zich

liften, voerend naar ontmoetingsruimtes, barrestaurants
In de hoogste toren bevindt zich een draaiend barrestaurant.

Een en ander zal voor de stad Groningen sterk bijdragen aan naamsbekendheid en (inter)nationaal imagovorming als metropool van het Noorden.

de Martinikoren
de Grote Markt.
aan geboden
torren wat
de vorm

Norg

Norg leidde tot verhitte discussies binnen de jury. Sommigen vonden het idee niet meer dan een artistieke manifestatie die niets toevoegt aan de landschapskunst die Groningen al heeft. Anderen zagen in deze inzending een manifest voor de dood van het geloof in de maakbaarheid van de samenleving. Nu al, maar in 2020 zeker, laat zich niets meer voorspellen.

Deze inzending "gaat uit van een aantal beelden en ervaringen waaraan de provincie Groningen haar samenhang kan ontlenuen". Deze beelden en ervaringen zijn volgens de inzender volstrekt gelijkwaardig en worden in twee boekjes opgesomd: "Bepalingen der stad" en "Bepalingen der Provincie".

Deze bepalingen hebben betrekking op vijf zones in de provincie. Deze zones zijn ieder gekoppeld aan één van de vijf schoorstenen van de Hunzencentrale. De kleur rook die uit die torens komt is bepalend voor de ruimtelijke voorzieningen en voor de gedragsregels die de inwoners van Groningen in acht dienen te nemen. Bepaald wordt welke haardracht en kleding men dient te dragen. Ook bepalingen zoals dat de straten in de "Groene Zone" allemaal dood dienen te lopen zijn opgenomen.

Sommige juryleden vinden de presentatie van dit theaterspel erg vrijblijvend. Anderen bestrijden dat het hier om een toneelstuk gaat. Het is geen scenario voor kunst, maar speelt met de wijze waarop in beleidsplannen, van bijvoorbeeld de provincie en de gemeente, eveneens bepalingen vastgelegd worden. Is zo'n Groene Zone niet te vergelijken met de zones in een streekplan? Is deze inzending geen prachtige ironisering van de spelregelwoekering in Nederland en de juridificering van het streven naar ruimtelijke kwaliteit?

Sommigen achtten de collages een verademing tussen al het papier waar de jury zich door moest werken. Andere juryleden bleken absoluut geen affiniteit met dit soort benaderingen te hebben.

MOTTO:

N O R G

De inzending gaat uit van een aantal ruimtelijke beelden en ervaringen waaraan de provincie Groningen haar samenhang kan ontleen.

De beelden en ervaringen zijn in de "Bepalingen der Stad" en de "Bepalingen der Provincie" in het bijbehorende boekje opgetekend.

Ofschoon de Hunzencentrale in de inzending een centrale rol speelt zijn alle weergegeven beelden en ervaringen volstrekt gelijkwaardig.

Een opsomming van de hierboven genoemde bepalingen is dan ook de enig mogelijke vorm van de inzending.

Premie

Vrijstaat Rottum

Dit boek biedt meer dan alleen een verhaal. Het is een constructie van een nieuwe stad waar veel te beleven is. De "grote storing" ten gevolge van een computercrash zette rond de eeuwwisseling alles op zijn kop. Er ontwikkelde zich een multiculturele samenleving in Rottum, een gebied dat globaal de drie noordelijke provincies omvat. Allerlei aspecten van die samenleving worden, ook visueel, uitgewerkt. Thema's die in allerlei andere inzendingen aan de orde komen, komen samen in deze science fiction. Een nadeel van deze veelomvattendheid is dat het geheel "dichtgetimmerd" is. Hierdoor krijgt de lezer niet veel kans om zijn eigen verbeelding mee te laten spreken. Het boek is het zeker waard om uitgegeven te worden.

De beschrijving van de Vrijstaat Rottum:

Het geval wil dat, ongeveer op het tijdstip dat u een prijsvraag uitschrijft m.b.t. een toekomstvisie op de provincie Groningen, ik de laatste hand heb gelegd aan een toekomstroman die zich in deze regio afspeelt.

Het is het relaas van de ontdekkingsreiziger Ibn Battutah uit Tanger die, enkele decennia nadat de 'Grote Storing' de aarde verwoestte, een expeditie onderneemt naar de geheimzinnige, onbekende landstreken langs de Noordzeekust.

Na een gevaarvolle tocht belandt hij in de Vrijstaat Rottum -een gebied wat min of meer de huidige drie noordelijke provincies omvat- en met name in de gelijknamige hoofdstad die is gebouwd in de waddenzee tussen de eilandjes Rottumeroog en Rottumerplaat.

Het is een meervoudig gelaagd boek.

Het heeft de vorm van een reisbeschrijving. Het is bovendien een toekomstroman (zij het met meer aandacht voor mogelijke culturele -en sociale- ontwikkelingen, dan voor ruimtevaart of techniek). Het is tegelijk een verhandeling over architectuur, haar samenhang en verbondenheid met de beeldende kunst en de relaties tussen kunst en samenleving.

Het zou ook gelezen kunnen worden als een symbolische vertelling over verbeelding en werkelijkheid, maar strikt nodig is dat niet.

Van het een komt het ander; de tekst gaat en passant ook in op de historische ontwikkelingen sinds de Grote Storing; op staatsinrichting en bestuur; op sociale ordening en economie; op landschap en stedenbouw; op verkeer en energie; op religie en cultuur; op grote en kleine criminaliteit; op internationaal handelsverkeer en financiële standaarden; op maatvoering en tijdrekening, enz. enz.

Het vertrekpunt is dat van de beeldende kunstenaar, want dat is tenslotte mijn vak. De kern bestaat dan ook uit ontwerpen van gebouwen en kunstwerken naast een aantal illustraties (121 tekeningen in totaal).

Al deze tekeningen zijn in zwart-wit of grijs uitgevoerd; de 'grijzen' (gouaches) in het formaat 50 x 70; de lijntekeningen op A4. De afbeeldingen van de gouaches zijn bepaald niet perfect, maar geven een indruk. De tekst is getypt op Apple Macintosh, McWrite II.

Over de hoofdpersoon, Ibn Battuta, kan ik u nog melden dat die echt heeft bestaan. Hij was een Arabisch reiziger die tussen 1325 en 1354 verre tochten ondernam, naar ongeveer alle landstreken die in de tekst worden genoemd (uitgezonderd natuurlijk 'de Vrijstaat Rottum').

Ik hoop dat u er plezier aan kunt beleven.

Bijlage: typoscript 'Rottum'

Colofon

De organisatie van de
ideeënprjjsvraag
Groningen in de ruimste zin
is een initiatief van
Stichting Reductie van
Groningen
Martinikerkhof 13
9712 JG Groningen
Telefoon 050 400400
Fax 050 400401

Dit juryrapport is
samengesteld en
vormgegeven door:
Henk van Blerck
Nederlands Instituut voor
Ruimtelijke Ordening en
Volkshuisvesting
te 's Gravenhage
Telefoon 070 3469652

onder verantwoordelijkheid
van de jury:
mr. J.L.A.M. Roozen
(voorzitter), prof. ir. J.
Heeling, drs. P.G.J.
Leijdekkers, ir. E.A.J.
Luiten, drs. M.L. de Meijer,
prof. dr. J.H. Voogd en A.
Waalkens.

In het prijsvraagprogramma
is aangekondigd dat de
samenvattingen van alle
inzenders in het juryrapport
zouden worden
opgenomen. De grafische
kwaliteit van de meeste
samenvattingen was echter
van dien aard dat de
organisatoren besloten ze
niet in dit juryrapport op te
nemen.

bijlage: Jury-oordeel enkele niet-bekroonde inzendingen

Inzendingen die pas in een laat stadium van de jurering afvielen zijn vaak wel uitvoerig door de jury besproken. Hier volgt een indruk van de commentaren op een aantal van deze inzendingen. Van deze inzendingen is ook de samenvatting in deze bijlage opgenomen.

Aa-Eems for boezem

"Koppel provincie Groningen nagenoeg af van het Friese systeem en gebruik water van het stroomgebied van Eems en/of Westerwoldsche Aa als vervangende wateraanvoer." Door dan een Eems-Aa-kanaal aan te leggen kan men fundamenteel de waterproblematiek van Groningen aanpakken. Dit is een intelligent idee dat ingaat op een groot probleem. De inzending lijkt echter wel erg veel op een (niet zo wervend) beleidsplan.

Bejaardenreservaat 2020

"Grijs Nederland greep naar de macht, en bezette de provincie Groningen..." Er zijn veel inzenders die de vergrijzing van Groningen als thema kozen, maar er is er geen enkele die dit met zoveel humor en tegelijkertijd realiteitszin tot een toekomstvisie heeft uitgewerkt als deze inzending. De jury signaleert dat Bejaardenreservaat 2020 een sociale diagnose stelt die Groningen overstijgt en de ruimtelijke consequenties ervan voorstelbaar maakt. "Wellicht worden er op dit moment plannen gesmeed....."

De abductie van Groningen

In deze inzending wordt een omkering van de bestuurlijke geschiedenis geschetst. De foto's zijn prachtig. De jury is onder de indruk van het intelligent geschreven essay.

De Groningse muur

Een mooi idee om de begrenzing van stad en ommeland met een eenentwintigste eeuwse, prachtige en multifunctionele muur te markeren. Het is echter wel zeer extreem uitgewerkt.

Eerherstel terpen, wierden en hoogten

Het is een aardig idee om de sculpturale eigenschappen van het landschap als uitgangspunt te nemen voor planontwikkeling. Dit idee beperkt zich jammer genoeg tot alleen de cultuurhistorische landschapselementen.

Groningen aan zee

Het landinwaarts schuiven van de zeedijk is een controversieel, en tegelijkertijd realistisch voorstel. De zeespiegel stijgt immers toch zeker 25 cm en wat heb je aan een zeedijk die een stukje hoger is. Als je dan toch bezig bent maak dan wat van die dijk en van het land dat door die dijk beschermd wordt. Of bescherm niet al dat land meer, maar ontwikkel "zeebouw".

Het idee is echter nogal gladjes uitgewerkt. En het strand bij Termunterzijl is ook mislukt en inmiddels weggespoeld.

Groninger accenten

"De Noord-Nederlandse "couleur locale" moet worden aangevuld met een Groninger "couleur exceptionnelle"." Activiteiten met een toeristisch/recreatief karakter en projecten met een extensief of groot ruimtebeslag

dienen daartoe volgens de inzenders van Groninger accenten in Groningen tot ontwikkeling te worden gebracht. Er zijn veel inzendingen met dergelijke voorstellen. De stranden, kunsparken, themaparken, wereldtentoonstellingen en monumentenparken zijn haast niet te tellen. In Groninger accenten worden deze ideeën het helderst aangereikt. Verschillende juryleden worden echter niet zo snel geïnspireerd door het voorspelbare karakter van dit soort voorstellen.

Groningen als afvalverwerkingsprovincie

In "lege gebieden" wordt vaak op nogal onverantwoorde wijze de rotzooi gedumpt. Groningen als container van Nederland, of West-Europa zelfs? Het is controversieel om dit principe niet afwijzend, maar onderzoekend te benaderen. Groningen als afvalverwerkings-provincie en de inzending Afvalreductie durven dit aan. De manier waarop is echter niet zo origineel.

Gronings mozaïek

De thematiek van deze inzending ligt in het verlengde van Vrijstaat Rottum en MartiniKathedraal. De vluchtelingen die in Nederland verblijven leveren vaak, door een interactie van verschillende culturen, een positieve bijdrage aan de samenleving. Gronings Mozaïek benadert daarom de huidige migratiestromen ook positief.

Tot op heden heeft de migratie zich met name op de grote steden gericht. Gronings Mozaïek ziet echter ook voor de provincie Groningen een belangrijke rol in dit proces. Groningen heeft immers de ruimte, is reeds een centrum van cultuur en kennis en heeft meer naamsbekendheid nodig. Deze inzending stelt daarom een project voor dat richting geeft aan een kleurrijke en creatieve toekomst van de provincie.

Als eerste wordt een groot multicultureel openluchttheater gebouwd, "dat zijn weerga in Europa niet kent". Dit theater wordt de aanjager van de ontwikkeling van "tal van activiteiten met betrekking tot culturele uitwisseling, studie en ontwikkeling". Ook allerlei internationaal opererende adviesbureaus zullen zich hier vestigen. De derde fase is het meest ingrijpend: de vestiging van migranten uit verschillende delen van de wereld op het Groningse platteland.

Hoewel voorzichtigheid geboden is, de Groningse samenleving mag niet ontwricht worden, ziet deze inzending een prachtig toekomstbeeld met "een fascinerend mozaïek van bouwstijlen en ruimtelijke kwaliteiten".

De jury vindt de gedachtengang van de inzenders sterk, maar erg letterlijk vertaald. Het creatief nadenken over dit soort sociale processen vindt instemming bij de jury.

Komt wel goud met grunnen

Dit is één van de weinige verhalen die, hoewel de titel anders doet vermoeden, de probleemstelling baseert op een uitgesproken negatieve diagnose van de ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie. De consequenties van het onverantwoordelijk omgaan met onze leefomgeving worden niet verdoezeld, of weggedacht. Ze worden juist als uitgangspunt genomen. De ondertitel van deze inzending is dan ook: "...uiteindelijk in 2020".

Land-art-land

Groningen heeft al een naam als het om land-art gaat. Die naam draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Groningen. Groningen moet dit artistieke imago vasthouden en zelfs uitbouwen. In dit voorstel ontbreekt een voorstel voor samenhang in de objecten die ad-hoc over de provincie verspreid staan. In de herinrichting van Oost-Groningen is een vergelijkbaar idee ook al uitgewerkt en gerealiseerd.

OEH190

"Wat maakt een plek aantrekkelijk om te wonen? Wat maakt een plek aantrekkelijk om er een bedrijf te stichten?" Energie is, zeker in Groningen, essentieel. Ruimte is er genoeg in Groningen, maar er moet ook wat te zien zijn. OEH190 stelt voor om die energie zichtbaar te maken door op bepaalde plekken en op bepaalde momenten licht over Groningen te laten schijnen. "Licht over Groningen moet er dan ook voor zorgen dat mogelijke groei- en levensimpulsen zich gericht naar Groningen spoeden." De vlammen bij de gaswinningsinstallaties zijn nu in Groningen al een kenmerkend en fascinerend gezicht. Daarom ziet de jury wel wat in dit idee. Maak die energie die verstopt zit in buizen onder de grond, maar eens zichtbaar. Het idee is echter niet geheel nieuw.

Permanente expositie energiewinning

De gaswinning is van mondiale betekenis, dus het is goed dat in een toekomstverkenning als deze prijsvraag aandacht wordt geschonken aan de gevolgen van gaswinning in Groningen. Aardschokken en bodemdaling zijn immers geen akkefietjes.

Maar in deze prijsvraag werden ideeën over de toekomst gevraagd. Dit is één van de vele inzendingen die een leuk idee leveren. Het is echter iets wat in het heden speelt.

Wellicht dat de Gasunie deze inzenders wil betrekken bij de inrichting van een tentoonstelling in haar nieuwe gebouw.

Randen

Meestal wordt vanuit de bebouwde kom de leegte benaderd, in gebruik genomen, geconfisceerd. Deze inzending draait het om en ontwerpt gezien vanuit de leegte de randen van de stad. Die randen "vormen het ideogram van de toekomstige stad". "Randen" is voor stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten een stimulerende bijdrage, maar kan anderen door zijn uiterst vakinhoudelijke probleemstelling nog niet bekoren.

Stad aan het....wad!

Er moet drastisch en zorgvuldig nagedacht worden over de veranderingen in het Groninger grondgebruik. "Stad aan het....wad!" is een van de vele plannen die, in navolging van o.a. plan "Het Lage Land" en het plan "Oldambtmeer", grote delen van Groningen aan de natuur en de krachten van het water "teruggeven". Stad aan het...wad! is een vakkundig en origineel gepresenteerde parodie op al die plannen.

Vertikaal stadspark

Deze inzender zoekt mogelijkheden voor tijdsbesteding waar die meestal niet gezocht worden. Geluidswallen langs snelwegen, busbanen, metro- en spoorlijnen worden ontwikkeld tot stadsparken. Basismateriaal zijn oude betonmaterialen, waar straks de vele mensen die niet meer in het productieproces zijn opgenomen hun creativiteit kunnen botvieren. Rotstuinen, grotten voor vleermuizen, refugia voor kikkers zijn maar een paar voorbeelden van al het moois dat dan kan ontstaan.

ZEPP

Het is een goede gedachte om de mogelijkheden vast te houden voor Groningen als festivalstad. Daardoor is Groningen mede aantrekkelijk. Deze inzending komt echter niet verder dan dit statement. De mogelijke ruimtelijke consequenties zijn niet verbeeld.

"AA-EEMS FOR BOEZEM"

Het Groningse (en natuurlijk het Friese) oppervlaktewatersysteem van het zeeleilandschap wordt grotendeels gereguleerd door het Friese Boezemsysteem. In ieder geval vindt de watervoorziening van het hele Groningse zeeleigebied plaats vanuit de Friese Boezem.

De Friese Boezem put zijn voorraad uit het IJsselmeer, wat op zijn beurt weer gevuld wordt met water uit de IJssel en tenslotte de Rijn. De Rijn heeft een gigantisch stroomgebied en stroomt door de dichtstbevolkte en meest geïndustrialiseerde delen van de wereld, zijn vervulling is dus eveneens gigantisch en hier komt maar langzamerhand verandering in. Zeker is dat de Friese Boezem onderin dit gigantische stroomgebied ligt en dat het water altijd een matige kwaliteit zal hebben.

Uit het IJsselmeer wordt per jaar 300 miljoen kuub water ingelaten in de Friese Boezem, 44 % hiervan is voor doorvoer naar "elders". Elders, dat zijn dan de provincies Groningen en Drente.

De koppeling van het Friese en Groningse systeem ligt bij Gaarkeuken. Daar wordt gemiddeld 20 m³ water per seconde geleverd, soms is 24 m³ per seconde nodig. Hierdoor kunnen dan problemen ontstaan tot in Noord-Holland en Utrecht toe, vanwege een grotere onttrekking aan het IJsselmeer.

Hét gróte probleem voor zowel Groningen als Friesland is echter het binnenhalen van het slechte Rijnwater.

Eigenlijk is het wonderlijk dat de Groningers hun water zo ver weg halen. Als we de kaart van Noord-west-Europa goed bekijken, én we bekijken de opbouw van zeelele- en Waddengebied dan valt al snel op dat er een groot aantal riviersystemen uitstromen in dit gebied, de IJssel (of Rijn), de Eems, de Weser en de Elbe. Met deze rivieren wordt zoetwater aangevoerd dat ondermeer gebruikt wordt voor het peilbeheer in de kleipolders. Op provinciaal niveau zien we nog kleinere, maar vergelijkbare bekenstelsels bijvoorbeeld Reitdlep en Westerwoldse Aa.

Groningen is vooral afhankelijk van de Rijn (IJssel) en het Reitdlep, de oostelijke stelsels Eems en Westerwoldsche Aa worden tot nu toe veronachtzaamd.

Het voorstel is om deze oppervlaktewaterstelsels van de Eems en de Westerwoldsche Aa in te schakelen bij de zoetwatervoorziening voor het peilbeheer (en eventueel drinkwaterbeheer) van Groningen. Hierdoor wordt ook het Friese Boezem systeem voor de provincie Friesland zelf beter beheersbaar.

De samenwerkingsverbanden met Duitsland worden steeds sterker met de vervaging van de landsgrenzen, cultuur-historisch gezien was deze grens al nooit scherp. De oude Friese zee-en-zoutcultuur had zijn woongebied van Zeeuws-Vlaanderen tot in Denemarken. De Eems Dollardregio pakt deze lijn weer op. Ook op watergebied zou samenwerking van betekenis kunnen zijn. Er bestaat al een Eems-Dollardverdrag over waterkwantiteit en kwaliteitsbeheer van de Eems en de Westerwoldsche Aa.

Eems en Aa hebben in vergelijking met de Rijn een relatief schoon vanggebied met veel natuur(ontwikkeling) en weinig industrie en verstedelijking.

Ach, het word ze allemaal een beetje teveel, de ouderen, spelbal van de Nederlandse economie. De ouderen, het leven gaat aan ze voorbij, een overbodige niet nuttige bevolkingsgroep dat zijn ze.

Overgeleverd aan een corrupte regering die hun AOW en pensioenen uitknijpt tot op het bot. Want allen bij grijs Nederland, de weerlozen, daar valt nog wat te halen voor de kraaien uit de Randstad.

Maar, daar is een einde aan gekomen!
Bejaarden, AOW-ers en VUT-ters ze pikken het niet langer!

2020

Grijs Nederland greep naar de macht, en verotte de provincie Groningen...
Niemand had het in de gaten, het Noorden was eigenlijk een beetje in de vergetelheid geraakt.

Fanatijk en bezeten, dat waren ze systematisch werd de jeugd verbannen, weg! Ga! Naar De West, naar de snelle baantjesjagers en carrièrefreaks.
En lachend gingen ze, de enkelingen die nog in Groningen woonden.
Lachend en gniffelend uit hun provincie weggejaagd?
Zeker, wat heeft Groningen voor hun te bieden, provincie van wijdse verten en hoge lichten, rust?

Ja rust!

Dat is juist waar De Grijsen naar hunkerden, rust en respect.
De Grijsen, ze lieten niet met zich sollen.
Bevlogen begonnen ze om van de provincie een onneembare vesting te maken.
En het lukte ze, know-how genoeg aanwezig.
Een zware muur, sterk genoeg om de bleekgezichten met hun witte boorden buiten te houden scheidde de ouderen en jongeren voorgoed.

Provincie Groningen een onneembare vesting, maar een paradijs voor ouderen in Nederland, leeftijdgenoten onder elkaar, praat over vroeger, hoe het was en waar het fout is gegaan. Ecologische akkerbouw schonk ze wat ze nodig hadden, en men woonde comfortabel in de vele monumenten die (voormalig) Groningen siert.
De oude Grieze was natuurlijk een ideale uitkijkpost om gespuis buiten te houden.
En ook airport Eelde bleek een uitstekende commandepost voor WO-II vliegers.

Groningen in 2020, ze bestaat niet meer! De provincie is geworden tot een bejaardenreservaat.....

Provincie Groningen, is dit waar ze ooit van droomde. De tijd zal het leren.
Maar let op! Wellicht worden er op dit moment plannen gesmeed.....

De Abductie van Groningen

In 2020 maakt Groningen geen deel meer uit van het Koninkrijk der Nederlanden. De Reductie van Groningen is na moeizame onderhandelingen rond de eeuwwisseling opgezegd. In 2020 is de stad Groningen de hoofdstad van een autonoom gebied dat tenminste ook de huidige provincies Friesland, Drenthe en het Duitse Oost-Friesland bevat. Groningen is een compacte stad met tegen de driehonderdduizend inwoners en is daarmee de grote stad met een verzorgingsgebied tot voorbij Zwolle en diep Nedersaksen in. Het is een centrum van wetenschap, nieuwe communicatie-, energie- en agro-technologie, kunst en cultuur; een eiland van tolerantie, een onderdeel van de 'Global Village'. In de Ommelanden daarentegen heeft de bevolking ongeveer dezelfde omvang als nu. Het is een behoudend gebied waar voornamelijk autochtonen wonen, maar waar bezoekers en toeristen altijd welkom zijn.

Aan de infrastructuur zal tot 2020 weinig veranderen. Dankzij een streng belasting- en vergunningenbeleid wonen mensen of op loopafstand van hun werk, of zij werken vanuit hun directe woonomgeving via de glasvezel. Zo neemt de behoefte aan verplaatsingen af en daardoor is de mobiliteit vergroot. Het openbaar vervoer functioneert alleen nog op winstgevende lijnen en het autovervoer is schoon. De haven-faciliteiten langs de Eemsmond zullen uitgebreid zijn, omdat Groningen in de eerste fase van zijn autonomie onafhankelijk wil kunnen importeren en exporteren. Het overgrote deel van de infrastructurele investeringen is gaan zitten in de aanleg van een elektronische snelweg die tot op elk boeren-erf loopt. Omdat Groningen daarmee eerder is begonnen dan andere regio's, zijn de positieve gevolgen van die voorsprong in 2020 nog steeds goed merkbaar.

Onderdeel van de onderhandelingen over de 'Abductie van Groningen' was het eigendom van de Gasunie. Het afbrokkelende koninkrijk heeft daarbij de helft van zijn aandelen aan Groningen overgedragen en later is de andere helft naar de EU gegaan. Wereldwijd en met steun van de milieubeweging is besloten de fossiele brandstoffen versneld (en schoon) op te branden. Daardoor komt het moment dat niet-fossiele energie goedkoper is, snel dichterbij en zal de natuur het herstel van eventuele schade door het broeikas-effect, inzetten. De uitverkoop van fossiele brandstoffen heeft een stimulans gegeven aan herleving van de wereld-economie die rond de eeuwwisseling leed aan de gevolgen van wereldwijde fragmentatie. In 2020 bezit Groningen geen winbare hoeveelheden fossiele brandstoffen meer. De grote winsten van de Gasunie zijn vrijwel geheel besteed aan de ontwikkeling van technologieën rond wind, zon, getijden, rivierkracht en bio-energie waarin de Gasunie samen met Avebe en Akzo en dus met Groningen een leidende positie in de wereld heeft verworven.

Groningen is in 2020 de ellende van het fragmentatie-virus, dat de wereld tot voorbij de eeuwwisseling blijft teisteren, relatief goed doorgekomen. Na Bosnië wordt ook Italië en Griekenland en België opgesplitst. En dan rolt de koorts onstuitbaar verder tot in Schotland en Skåne. Elke stam wordt bevangen door een mysterieuze behoefte zich op z'n eigen gebiedje, het liefst achter een hek, terug te trekken en zich te ontdoen van iedereen die niet tot de stam wil behoren. De nationale staten verdwijnen. Er wordt gevochten en touwgetrokken. Dankzij de nuchterheid van de Groningers en het gebrek aan nationale waan van de Hollanders, wordt Nederland aan de verga-dertafel opgeheven. Die zelfbeheersing levert Groningen een voorsprong op die tot ver in het derde millennium merkbaar is.

Het komt wel goed met Groningen,

Gagel, 17 januari 1994

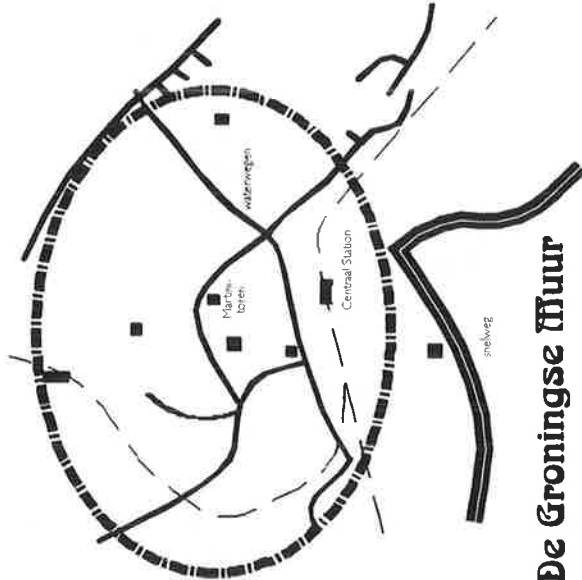
betreft De Groningse muur; datgeen wat Groningen compleet maakt.

datum 12 januari 2025

verantwoording Hierbij doet de Universiteit van Twente verslag van het onderzoek dat gedaan is in opdracht van de **reductie** van Groningen.

geschiedenis In het jaar 1993 schreef de reductie van Groningen een prijsvraag uit om tot een creatieve toekomstvisie te komen. Uit een overweldigende hoeveelheid inzendingen is onder andere gekozen voor het ambitieuze project; **De Groningse Muur**. In 1999 is begonnen met deze muur; een muur die rond de stad Groningen staat.

ruwe schets Groningen

De Groningse Muur

functionaliteit Van boven af gezien is het een ovale cirkel. Het is een muur die een heel open karakter heeft. Een groot gedeelte bestaat uit glas.

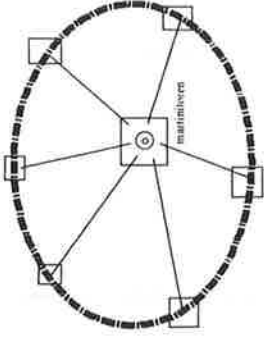
Verscheidene beroemde architecten uit de hele wereld hebben gedeelten van de Muur ontworpen en is daarmee een beroemd monument van Nederland geworden. Uit ons onderzoek blijkt dat 80% van de Nederlanders er trots op is.

spin-offs

super geleidende metro

De Groningse Muur heeft tot allerlei spin-offs geleid. Wij noemen hieronder enkele voorbeelden:

- Een supergeleidende metro in, op en onder de Muur. Deze metro stopt om de zes minuten op stations waar men over kan stappen op zogenaamde 'spaken' die allen richting de Martinitorren lopen. Onder de Martinitorren is een groot Metrostation gebouwd.

autoloze binnenstad

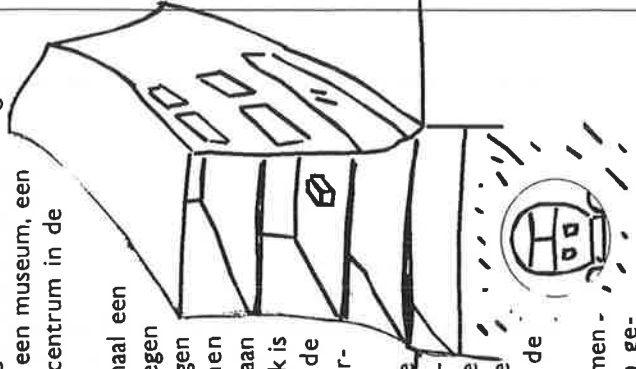
- Een autoloze binnenstad is nu gerealiseerd. De snelweg sluit aan op de Muur, alwaar een grote futuristische parkeercomplex is neergezet. Ook andere autowegen zijn op een soortgelijke wijze aangesloten op de Muur. Het doorgaand verkeer is reeds buiten de stad omgeleid.

Multigebruik van de Muur

- Daar waar de Muur door het industriepark loopt, zijn er bedrijven gevestigd in de Muur. Op een ander plaats heeft de Rijksuniversiteit van Groningen er een faculteit in huisvest. Verder zijn er plannen een museum, een sportcomplex en een zalencentrum in de Muur te bouwen.

Alleen fietsen

- Groningen is eindelijk helemaal een fietsstad geworden. Alle wegen binnen de Muur zijn fietswegen geworden. De vrijgekomen ruimte is gebruikt om groen aan te planten. Uit ons onderzoek is gebleken dat Groningen de schoonste stad is in Nederland.

schoonste stad

aansluiting NS

- Hoogstwaarschijnlijk gaat de NS het Centraal Station verplaatsen in en onder de Muur, zodat een perfecte aansluiting ontstaat met de Muur.

Conclusie

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat de Provincie Groningen geslaagd is in zijn opzet is geslaagd. Groningen loopt voorop op velerlei terrein. 'Er gaat niets boven Groningen...'

Idee in kader 'Reductie van Groningen'.

Motto: 'Eerherstel terpen, wierden en hoogten'.

Mijn idee:

Groningen behoort tot de eerste bewoningsgebieden in ons land. Onze verre voorouders probeerden zich op terpen, wierden en hoogten in het toenmalige kwelderlandschap te handhaven tegen aanvallen van de zee.

Ik pleit ervoor om met behulp van oude kaarten en nog bestaande aanwijzingen in ons landschap, alle verdwenen of deels verdwenen wierden, terpen en hoogten voorzover mogelijk weer in hun oude glorie en op de oude plaats aan te brengen danwel te herstellen. Dit vereist een planmatige aanpak en overleg met deskundigen die aan onze rijksuniversiteit aanwezig zijn.

Het bovenstaande projekt moet worden gezien als een opwaardering van ons landschap als zodanig en als een aanval op het imago van koud, kaal en saai dat de provincie Groningen toch nog steeds (ten onrechte) heeft.

De droom

Het plan

De uitvoering

Groningen aan Zee

Groninger Accenten (Samenvatting)

De inrichting van het Groninger landschap geschiedde tot voor kort vanuit het dogma "ruimte is schaars". Met het sterk afnemend ruimtebeslag van de landbouw verliest dit dogma echter zijn gezag. In de toekomstige provincie Groningen is "ruimte" niet langer een schaars artikel. Dit gegeven geldt als uitgangspunt bij de herinrichting van het provinciaal grondgebied, waarbij de functie 'landbouw' ruimte maakt voor andere functies: toerisme, wonen, natuur- en landschapsontwikkeling.

Door op vrijkomende gronden nieuwe activiteiten te ontwikkelen, kan de provincie een belangrijke impuls krijgen. Hoe doen we dat? Via een geordende uitname (herschikking) van landbouwareaal ontstaat een reeks grotere gebieden die volledig 'blanco' zijn. Deze gebieden worden vervolgens bestempeld tot "vrijstaten". Via een doelgerichte publiciteitscampagne worden investeerders gestimuleerd in deze vrijstaten nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Hoewel deze activiteiten zeer divers van karakter kunnen zijn, moeten ze tezamen de provincie een nieuw elan bezorgen.

De nieuwe gebieden moeten worden ingevuld middels particulier initiatief (ondernemingen, instellingen, verenigingen), zonder overheidsbemoeienis, maar ook zonder overheidssubsidie. "Laissez faire" is de boodschap. Als enige randvoorwaarde geldt dat de nieuwe activiteiten geen schade toebrengen aan hun omgeving of aan het welzijn van de Groninger bevolking in het algemeen.

Overigens sluit deze gedachte aan bij de voortschrijdende tendens van liberalisering. Hiervoor pleiten niet alleen ruimtelijke en economische maar ook bestuurlijk-organisatorische argumenten. De integratie van Nederland in de Europese Unie impliceert een decentralisatie van taken en bevoegdheden van het nationale naar het (inter)regionale niveau.

Uit concurrentie-overwegingen moet de lijn van Friesland als waterland en Drenthe als bosland niet klakloos worden nagevolgd. Hoewel recente initiatieven in deze richting (Blauwe Stad) zeker moeten worden doorgezet, is er meer nodig om ook de provincie Groningen een 'eigen Accent' te geven. De Noord-Nederlandse "couleur local" moet worden aangevuld met een Groninger "couleur exceptionnel". De provincie moet zijn eigen identiteit zorgvuldig opbouwen en bewaren. Daarbij moet enerzijds worden voortgebouwd op bestaande historische, culturele, ecologische, landschappelijke en socio-economische waarden. Anderzijds zullen ook nieuwe, aansprekende projecten moeten worden ontwikkeld, zodat het beeld ontstaat van een markant mozaïek van functies en ruimte-gebruik.

Waar liggen de kansen om een dergelijke aanpak te verwezenlijken? Ervan uitgaande dat de komende decennia zowel het gemiddeld inkomen, de beschikbare vrije tijd en de mobiliteit van de burger zullen toenemen, ligt het voor de hand in eerste instantie aan te koersen op activiteiten met een toeristisch/recreatief karakter. Daarnaast leidt het gegeven dat er veel en goedkope grond beschikbaar is tot een accent op projecten met een groot of extensief ruimte-beslag. Tenslotte zullen de verschillende projecten een zekere meerwaarde moeten bieden ten opzichte van elkaar. Het geheel is meer dan de som der delen.

Hiermee is de opzet geschetst. Maar het gaat natuurlijk om de invulling van het een en ander. Ter illustratie zijn enkele voorbeeldprojecten nader uitgewerkt, die stuk voor stuk aan de genoemde kwalificaties voldoen:

- Ecologische wereldtentoonstelling
- Kunstparken (Land Art-projecten)
- Themaparken (windpark, boortorenpark, slagveldenpark, etc.)
- Binnendijks strand
- Monumenten-parken (t.b.v. potentiële gebruikers b.v. Greenpeace/Amnesty)

Groningen als afvalverwerkingsprovincie

1. Inleiding

Afval is tegenwoordig een groot probleem voor veel bedrijven. Er komt steeds meer en schadelijker afval en de huidige samenleving eist dat het afval, voor zover mogelijk, verwerkt wordt. Afval dat (nog) niet verwerkt kan worden, bijvoorbeeld nucleair of zwaar chemisch afval, dient op een veilige manier opgeslagen te worden.

In de toekomst zal het 'afvalprobleem' steeds grotere vormen aannemen. Hierop kan Groningen inspringen, door zich te ontwikkelen tot de afvalverwerkingsprovincie van Nederland en misschien van heel Europa. Groningen als begrip op het gebied van afvalverwerking, met de meest moderne technieken.

Het zwaarstwegende argument hiervoor is, dat Groningen ruimte heeft. Er is veel land, waarop bijvoorbeeld afvalverwerkingsindustrieën geplaatst kunnen worden. Een ander argument is, dat Groningen dicht bij de zee ligt. Zo kan er bijvoorbeeld een kunstmatig eiland van afval worden aangelegd (zoals in Japan) en kan afval via de haven worden aangevoerd.

In de rest van dit artikel zal behandeld worden welke afvalverwerking en -opslag Groningen naar zich toe kan trekken en hoe dit aangepakt kan worden.

2. Afvalverwerking

Hieronder volgt een puntsgewijze opsomming van alle mogelijke vormen van afvalverwerking die interessant zijn voor Groningen:

- Hi-tech verbrandingsovens, die het afval bij extreem hoge temperaturen verbranden tot alleen gas overblijft. Dit gas wordt eerst goed gefilterd, voordat het in de atmosfeer wordt uitgestoten.
- Bacteriologische verwerking. Verwerking door biomassa's in grote silo's.
- Composteren van afval.
- Recyclen van afval (afval verwerken tot bijvoorbeeld dijkverstevigende producten, die elders afgezet kunnen worden).

3. Afvalopslag

- Opslag van nucleair afval in zoutkoepels
- Aanleg van een afvaleiland
- Centrum oprichten van waaruit afval de ruimte in wordt geschoten
- Opslag van afval in de vorm van golfbanen, sportvelden, skiheuvels (grote hal eromheen), (snel)wegen.

Op deze manier wordt het aangename met het onaangename gecombineerd

4. Aanpak

Van groot belang voor het slagen van Groningen als afvalverwerkingsprovincie is een goede infrastructuur, om het afval naar Groningen te krijgen. Vooral goede verbindingen met het westen van Nederland, waar de grote industrieën zitten, is belangrijk. Om dit te bewerkstelligen, zullen de lokale en de landelijke overheid (in samenwerking met de industrie en de NS) de krachten moeten bundelen, om het benodigde geld bijeen te brengen.

Het plaatsen van afvalverwerkings- en opslaginstallaties verdient eenzelfde aanpak. Het is aan te bevelen om zowel afvalverwerkingsinstallaties als afvalopslag in de vorm van golfbanen, sportvelden, etc. te plaatsen. Zo blijft Groningen een aantrekkelijke provincie.

Groningen als afvalverwerkingsprovincie heeft automatisch een aantal gunstige gevolgen. Zo zal er industrie aangetrokken worden, vanwege het belang van de afvalverwerking. Een ander gunstig gevolg is dat er in Groningen kerncentrale's gebouwd kunnen gaan worden, omdat het nucleaire afval ter plekke onmiddellijk op een veilige manier kan worden opgeborgen. Kerncentrale's hebben nu, anno 1994 nog een overwegend negatieve naam, maar in 2020 zal dit, vanwege de steeds toenemende veiligheid, ingrijpend veranderd zijn.

Zoals uit het bovenstaande duidelijk blijkt, is Groningen als afvalverwerkingsprovincie meer dan zo maar een oplossing. Het is een beginpunt naar een levende en bruisende provincie. Groningen als een begrip op terreinen zoals industrie, energie en ontspanning. Een mooi toekomstbeeld.

"GRONINGS MOZAÏEK"

Vierhonderd jaar nadat Groningen definitief aansluiting vond bij de Staat der Nederlanden, staan Stad en Ommelanden aan de vooravond van een onvermijdelijke, volgende stap: positionering en integratie op wereldschaal. Recente ontwikkelingen als de realisatie van wereldwijde communicatienetwerken en snelle transportsystemen, waar men slechts enkele decennia geleden nog niet eens van had durven dromen, zijn immers ook aan Groningen niet voorbijgegaan. De kansen en bedreigingen die dit met zich meebrengt zijn ongekend.

Onder het motto "Gronings mozaïek" wordt in deze inzending ingegaan op één van de aspecten die in het kader van genoemde positionering onze aandacht verdient: de migratie.

De achtergronden van de huidige migratiestromen mogen bekend worden verondersteld. In de eerste plaats liggen de grote economische verschillen in de wereld aan de migratie ten grondslag. Deze economische verschillen zullen waarschijnlijk nog groter worden door de momenteel gaande zijnde aantasting van het milieu, die tot onder meer ontbossing en verwoestijning zal leiden. Daarnaast zal ook politieke instabiliteit in een groot aantal landen, onder meer in Midden- en Oost-Europa, tot een toename van de migratie leiden.

Van de Nederlandse bevolkingsgroei van veertien naar vijftien miljoen inwoners, kwam 30% voor rekening van het buitenlandse vestigingsoverschot. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verwacht een intensivering van de migratie: de komende vijf jaar zullen er in Nederland jaarlijks vijftigduizend migranten bijkomen. Op langere termijn daalt dit migratiesaldo waarschijnlijk tot 35 duizend.

Tot op heden heeft de migratie zich voornamelijk op de grote steden gericht. Dit is op zich verklaarbaar maar heeft geen toekomst. Immers: veel van de migranten komt zelf uit een plattelandssituatie en ervaart het leven in een grote stad als uiterst onwenselijk. Het is onomkoopbaar dat vergaande integratie van allochtonen en autochtonen in "ommelanden" een wezenlijk onderdeel zal vormen van het migratiebeleid van de toekomst.

Zowel in Nationaal, als Europees en zelf mondiaal verband is hier nauwelijks (recente) ervaring mee opgedaan. En dit is nu precies waar zich voor Groningen een unieke mogelijkheid voordoet.

Positionering van Groningen dient vanzelfsprekend te gebeuren in nauwe samenhang met de kwaliteiten en behoeften van de provincie. De volgende factoren zijn daarbij van belang:

► Groningen heeft de ruimte, met potentieel een grote diversiteit aan landschapstypen en vele mogelijkheden voor woningdifferentiatie. Met name door selectieve bosbouw en intensivering van het natuurvriendelijk inrichten en beheren van ecologisch waardevolle gebieden kan dit potentieel aanzienlijk worden uitgebouwd.

► Groningen is mede dank zij de aanwezigheid van de Rijksuniversiteit een centrum van kennis en cultuur. Men heeft de expertise in huis om in geval van integratie tussen allochtonen en autochtonen, waarbij zowel verscheidenheid als gelijkwaardigheid in ere worden gehouden, bij alle betrokkenen veel onvermoede kwaliteiten naar boven te halen. Dit zal niet alleen tot sociale en culturele rijkdom kunnen leiden, maar eveneens tot innovatieve processen met een aanzienlijke economische spin-off.

► Groningen behoeft meer (inter)nationale naambekendheid en economische impulsen.

Het project "Gronings Mozaïek" bestaat uit drie fasen. In de eerste fase, die nog voor het jaar 2000 van start kan gaan, zal er op een nader te bepalen plaats, een tiental kilometers buiten de stad Groningen, een magnifiek openlucht-theater worden gebouwd, dat zijn weerga in Europa niet kent. Dit theater zal als centrum dienen voor vele multi-culturele manifestaties, waaronder kunstuitingen als theater, traditionele dansen, vertellingen en muziek. Het zal ge-

bouwd zijn met een meesterschap dat niet onderdoet aan de oude Grieken: gelijk de Griekse amfitheaters zal ook hier een zacht gefluister op het podium hoorbaar zijn tot in alle uithoeken van het theater. Aangrenzend aan het theater zullen gebedsruimten voor alle wereldgodsdiensten worden gerealiseerd, alsmede studio's, congreszalen en verblijfsaccommodaties. De belangrijkste uitdaging voor de ontwerpers van dit complex zal zijn dat de vormgeving zodanig moet zijn dat geen der hedendaagse culturen in de wereld zich erdoor beperkt danwel uitgesloten voelt.

Rond dit complex, en hier begint de tweede fase, zal zich een tal van activiteiten ontwikkelen met betrekking tot culturele uitwisseling, studie en ontwikkeling. Aloude gaven, kunsten en inzichten van de gehele wereld zullen in Groningen hun renaissance kunnen beleven. Groningen zal zich daardoor profileren als centrum van een internationaal netwerk. De recreatieve sector zal uitbreiden, hetgeen tot toename van de werkgelegenheid kan leiden. Daarnaast zal het project een aanzienlijke spin-off hebben, naar verwachting onder meer door vestiging van internationaal opererende adviesbureaus.

De derde fase is fundamenteeler van aard en heeft de meeste consequenties voor de ruimtelijke ontwikkeling van Groningen. Dit betreft het faciliteren van vestiging van migranten uit verschillende delen van de wereld op het Groningse platteland. Het spreekt voor zich dat dit zorgvuldig begeleid en met mate dient te geschieden. "In de beperking kenmerkt zich het meesterschap", voorkomen dient te worden dat een te groot vestigingsoverschot in deze leidt tot enige ontwrichting van de huidige samenleving. De vestiging kan zijn weerslag vinden in een rijk geschakeerde (deels experimentele) architectuur die aansluit bij de verscheidenheid aan landschappen die Groningen reeds kenmerkt. Gehanteerde bouwstijlen zullen specifiek gericht zijn op de wensen en behoeften van migranten uit dorpsgemeenschappen van over de gehele wereld en derhalve in zekere mate een afspiegeling zijn van de bouwstijlen in de landen van herkomst. Op een aantal zorgvuldig geselecteerde lokaties zullen de karakteristieke Groningse boerderijen afgewisseld worden door een fascinerend mozaïek van bouwstijlen en ruimtelijke kwaliteiten.

De financiële consequenties zullen naar alle waarschijnlijkheid voor het overgrote deel ten laste kunnen worden gebracht van Rijk, E.G. en zelfs Verenigde Naties. "Gronings Mozaïek" betreft namelijk een voorbeeldproject van de eerste orde dat ook internationaal hoge ogen zal gooien bij de ontwikkeling van modern en adequaat migrantenbeleid. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat er tal van subsidies voor dit project ter beschikking zullen worden gesteld.

Gronings Mozaïek geeft richting aan de toekomst van de provincie, kleurrijk en creatief, waardig in verscheidenheid, ontplooiing en ontwikkeling.

Een ontwikkeling die door velen (wereldwijd) wordt ervaren als een bedreiging, waar men slechts aarzelend en zelfs tegenstribbelend aan moet geloven, kan in Groningen, op de in deze inzending geschetste wijze, worden omgebogen tot een ontwikkelingspotentieel van de eerste orde. Op de drempel van een nieuw millennium neemt Groningen, als het bestuur besluit dit voorstel te realiseren, een voorhoederol op zich waar ze trots op mag zijn en die zeker vruchten zal afwerpen.

T KOMT WEL GOUD
MET GRUNNEN

UITEINDELIJK IN 2020

MOTTO 'LAND-ART-LAND'

Bronzen
oude fabrieken
Granieten
dijk
Een fontein
langs het kanaal
Beelden
van stad tot wad.....

Ooit akkers en weiden
nu sokkels voor beelden
Vruchtbaar, de kunst
bemest stad en land.....

Kunst uitgestrekt
in het Ommeland van
Groningen,
bruisende centrum
van een
open-land-museum.....

LICHT OVER GRONINGEN

INLEIDING

Het ontwikkelingsidee gekoppeld aan begrippen als vooruitgang, verbetering, groei, ontsluiting en dergelijke is in plannenmakend Nederland wijd en zijd verbreid. Evenzo vormen ideeën rond een aantal thema's de belangrijkste voorwaarden om de beoogde ontwikkeling te realiseren. Te denken valt aan het aantrekken van investeerders, werkgelegenheid, ontwikkeling van de infrastructuur, verbetering van de dienstverlening en dergelijke. Kortom hoe het "probleem" -ontwikkeling van een bepaald gebied- wordt benaderd ligt in grote lijnen vast in een overzichtelijk pakket. Dit kan ook niet anders omdat ontwikkeling meestal inhoud de gelijkschakeling in functioneren van een bepaald gebied aan omliggende gebieden of grote voorbeelden. Om een al te grote eenvormigheid te vermijden worden bij de ontwikkeling van een gebied het specifieke karakter en de uniciteit in de loop van het plan en het ontwikkelingsproces als ondergeschoven kindjes gekoesterd.

Wat maakt een plek aantrekkelijk om er te wonen? Wat maakt een plek aantrekkelijk om er een bedrijf te stichten? Hoe hou je de provincie en stad aantrekkelijk voor de mensen die er wonen en behoud je werk voor de mensen die er werken? Ruimte, aan en afvoer wegen - te water en te land- zijn er wel! Hoe dit probleem aan te vatten.

NIETS TE ZIEN - NIETS TE GEBEUREN

De provincie Groningen staat bekend als een groot grijs gebied, weggestopt aan de rand van Nederland. De idee van een groot leeg gebied moet worden vervangen om al die mooie plannen, waarbij mensen richting noorden spoeden, überhaupt enige kans van slagen te geven. Mensen bepalen hun gevoel over de omgeving door hun postie in de ruimte. Deze ervaring van de ruimte is voornamelijk visueel. Dus hebben wij een visuele oplossing gezocht om de beleving van de ruimte op meerdere manieren toegankelijk te maken. Niet alleen om mensen aan te trekken, maar om vooral nieuwe ideeën en visies te stimuleren.

De stad Groningen heeft door de eeuwen heen geprobeerd de Stad en Ommelanden te verbinden door middel van wetten, structuren en visuele oplossingen.
Wettelijk door de Stad Groningen de enige plek te maken waar goederen verhandeld mochten worden.
Structureel door vanuit alle dorpen in de omgeving wegen naar de stad Groningen te leiden.
Visueel door vuren op de Martinitoren, wat helaas niet werkte doordat de top van de toren daarbij afbrandde.
Recenter doormiddel van het Stadsmarkerings project.

Het plan wat wij u voorleggen wil de groeistuipen en ontwikkelings mogelijkheden in de provincie Groningen op een geheel andere manier stimuleren en bewerkstelligen als plannenmakend Nederland gewend is te doen.

LICHT OVER GRONINGEN

Om ontwikkeling en groei tot stand te laten komen en een kans te geven, is aanwezigheid van energie een van de belangrijkste voorwaarden. Zonder of met te weinig energie heeft geen enkele kiem een levenskans. Kenmerkend nu is dat veel plannen deze energie niet zichtbaar maken.

De bedoeling van dit plan is dan ook - om op een aantal specifieke plekken en in de toekomst op een aantal specifieke momenten - licht een van de belangrijkste elementen te laten zijn om ontwikkeling en groei af te dwingen.

Licht over Groningen moet er dan voor zorgen dat mogelijke groei- en levensimpulsen zich heel gericht naar Groningen spoeden. De voorstellen richten zich op een specifiek gebruik van het licht .

- A) Een algemeen de Provincie overkoepelend laserlichtprogramma.
- B) Een specifiekere inzet van de aanwezige gasfakkels van de NAM.
- C) Een lichtprogramma in te zetten bij de ontwikkeling van de Provinciale plannen.

IDEEN IN KADER REDUCTIE VAN GRONINGEN:

MOTTO: Permanente expositie energiewinning

Groningen behoort tot de rijkste provincies wat energie betreft. De exploratie en exploitatie van de Slochteren aardgasbel en van de gas- en olievoorkomens in de Waddenzee en Noordzee zijn van enorme betekenis voor onze economie.

Groningen profiteert daarvan maar ondervindt ook de nadelen door bodemdaling, aardbevingen enz. enz. Het zou goed zijn om door middel van een permanente expositie/tentoonstelling alle aspecten die met het opsporen, de winning, de bewerking, transport, vermarkting en consequenties voor landschap en staatshuishouding van aardgas te maken hebben, voor een ieder toegankelijk te maken.

Als plaats van vestiging van een dergelijke ruimte zou kunnen worden gedacht aan Slochteren maar ook bij het nieuwe kantoor van de Gasunie in Groningen.

Tot het jaar 2020, maar ook daarna, zullen de steden in de provincie Groningen groeien. De factoren die deze groei veroorzaken zijn welbekend: de Eemshaven, forenzen, recreatie, nieuwe technologieën en communicaties.

De toekomstige ontwikkeling van Groningen staat dus wel vast. Deze zal door de markt gereguleerd worden.

Het probleem daarbij zal zijn hoe de kostbaarste kwaliteit van de provincie Groningen - haar onbebouwde ruimte - bewaard kan blijven.

Wat moeten we daarvoor doen?

Beslissingen nemen over de grenzen van de stad: waar komen ze, welke vorm hebben ze, wat bevatten ze en hoe zien ze eruit?

Als de groei van een stad begint, eerst de randen - de nieuwe stadsmuren - bouwen in duidelijke samenhang met de omgeving.

Probleem

Steden zonder geografische en ruimtelijke grenzen, zonder duidelijke randen, lijken tot in het oneindige te kunnen groeien. Maar langs de raaklijnen van zulke nieuwe constructies kunnen onverwachte problemen ontstaan.

Natuur aan de periferie

De periferie weerspiegelt alle tegenstellingen en misverstanden van het groeiproces van de stad.

De periferie dient als container voor alle dingen en faciliteiten die voor het functioneren van de stad nodig zijn, maar die de stad liever niet in haar centrum ziet.

Het verlangen naar een leven in de natuur en de droom van een eigen huis in het groen zijn vaak niet in overeenstemming met de schaarse ruimte en de ecologische eisen.

Ons universele bewustzijn van de eenheid van water, lucht en ruimte aan de ene kant en de individualiteit van deze tijd aan de andere kant is de ruimtelijke en spirituele basis van de stad.

In de periferie wordt de natuur in haar wezen aangetast. De daar gebouwde structuren en de natuur gaan in de vorm van suburbia in elkaar over en verliezen zo hun eigen identiteit, vorm en kracht. De individuele belangen winnen het van de natuur.

Randen

Grenzen bepalen de ruimte waarin wij leven.

Randen definiëren ook ons bewustzijn en onze visie op de planning en het ontwerp van een stad.

Randen moeten zorgen voor een optimaal samengaan van stad en natuur.

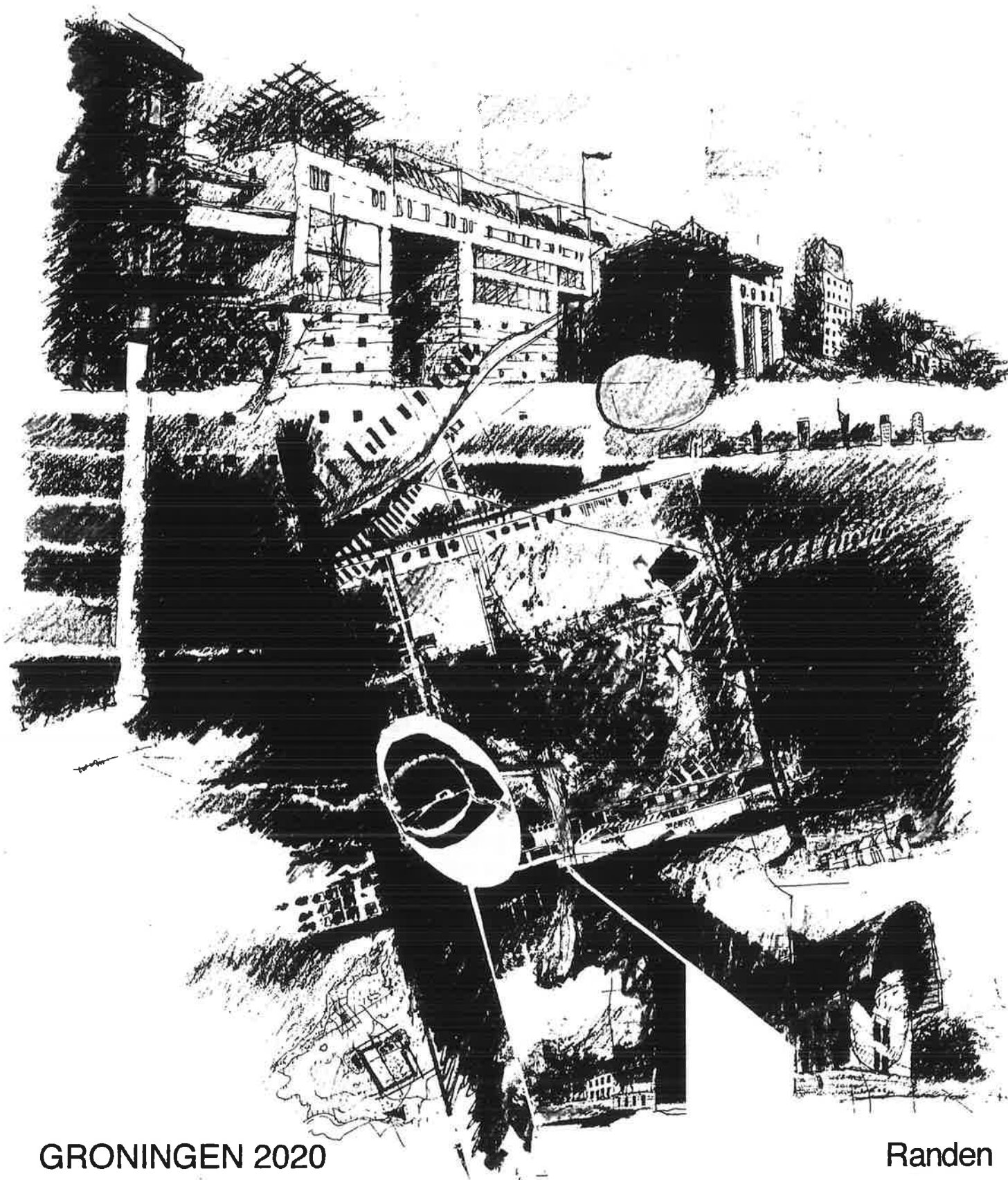
Zij vormen het ideogram van de toekomstige stad.

De nieuwe lijn die zij vormen tussen de stad en de natuur moet slechts als visie, als principebesluit, maar nog niet als definitieve vorm worden ontwikkeld.

Deze nieuwe grenzen worden ontwikkeld in relatie met de natuur, de economische mogelijkheden, de geografische locaties en de regionale ontwikkeling.

Samenleving

Begrenzing van de stedelijke gebieden zal de stedelijke vorming stimuleren. Stedelijke milieus zorgen voor een stedelijke cultuur en samenleving, een samenleving die zich bewust is van de waarde van de stedelijkheid, maar ook van die van de natuur.

GRONINGEN 2020

Randen

Tot het jaar 2020, maar ook daarna, zullen de steden in de provincie Groningen groeien. De factoren die deze groei veroorzaken zijn welbekend: de Eemshaven, forenzen, recreatie, nieuwe technologieën en communicaties.

Het probleem daarbij zal zijn hoe de kostbaarste kwaliteit van de provincie Groningen - haar onbebouwde ruimte - bewaard kan blijven. Wat moeten we daarvoor doen?

STAD AAN HET ...WAD !

Het is 8 uur 's-ochtends. De zon is al enige tijd op maar heeft de dauw en de heilige steer boven de uitgestrekte waterplas nog niet verdreven. Het is nog klam en Tammo Klestra voelt zijn reumatische gewrichten als hij in zijn kleine dienstboot de haven van Groningen uitvaart.

Het is al druk op het water. De motor- en zeilboten van de bewoners van de nieuwe woonwijken en recreatieparken tussen Groningen en Bedum omringen de zojuist vertrokken veerboot naar het eiland Schiermonnikoog. Op de linkeroever van 't Sauwerd is het rustig en landelijk als altijd. De korenmolen van Adorp steekt mooi tegen de lucht af.

De plecht klapt onrustig op de golven en Tammo voelt zijn maag opspelen. Op zulke ogenblikken denkt hij met liefde terug aan zijn oude dienstauto, waarmee je zonder gebruik van Fisherman's friend en goudinjecties de post kon bestellen in het Groningse ommeland. Hij heeft de binnenzee in het Groningse altijd een farce gevonden en vervloekt nog elke dag, vooral in de winter, dat hij met zijn boot uren op het water moet dansen voor het afleveren van post.

Bedum met zijn nieuwe jachthaven laat hij rechts liggen. De stife is nu indrukwekkend. Motorboten worden in de Fivelzee en Lauwerszee slechts beperkt toegelaten. Hij zet koers naar de wierde Menkeweer, voor de kust met Onderdendam. Net als tientallen andere wierden in het gebied steekt ook Menkeweer als een kleine koraalbauw uit het water. De meeste wierde-eilanden zijn al lang geleden, vaak kort na de inundatie, door de bewoners verlaten. Weduwe Stiensum is echter altijd hardnekkig op haar eiland blijven wonen. Zelfs de vuigste projectontwikkelaar of wethouder kon haar er niet van af praten. Tammo legt aan bij de steiger en de weduwe komt hem alvast tegemoet. Een onverwoestbare dame. Na de smartelijke dood van haar man twee jaar geleden, die van de wierde afgeblazen werd tijdens het voederen van de zeehonden in een februari-storm, heeft ze zich toegelegd op de wacht over een steeds groter wordende kraanvogelkolonie op een zandplaat verderop. Onder haar ogen zitten nog de moeten van de verrekijker als ze de post van Tammo aanneemt.

Na een hartelijk gesprek (zo vaak krijgt ze geen post), vaart Tammo verder naar het wierde-eiland Stitswerd. Het telt enkele huizen en een kerk en sinds het vertrek van de laatste boer biedt het onderdak aan de 'Vereniging van Vrienden van de Jan van Gent' en het 'Nudisten Vlieger Gezelschap'. Het eiland is door een schutting in tweeën gedeeld, hetgeen wel eens zwaarigheden oplevert want soms verplaatst de kolonie Jan van Gent zich juist naar de andere kant van de wierde. Tammo kijkt nieuwsgierig naar het grote pak: een familiepak zonnebrandcrème. Hij overhandigt het aan Günther Morgenthau, de duitse initiatiefnemer van het blote vliegeren. Deze zit naakt op de kade zijn vlieger te herstellen die zojuist door een woedende Jan van Gent uit de lucht is gepikt.

Tammo vaart snel verder. Hij moet nog twee adressen doen die buiten de vaargeul liggen en het hij gaatkeren. De Fivel zal dan gedeeltelijk droogvallen. Hij manoeuvreert

STAD AAN HET ...WAT ?

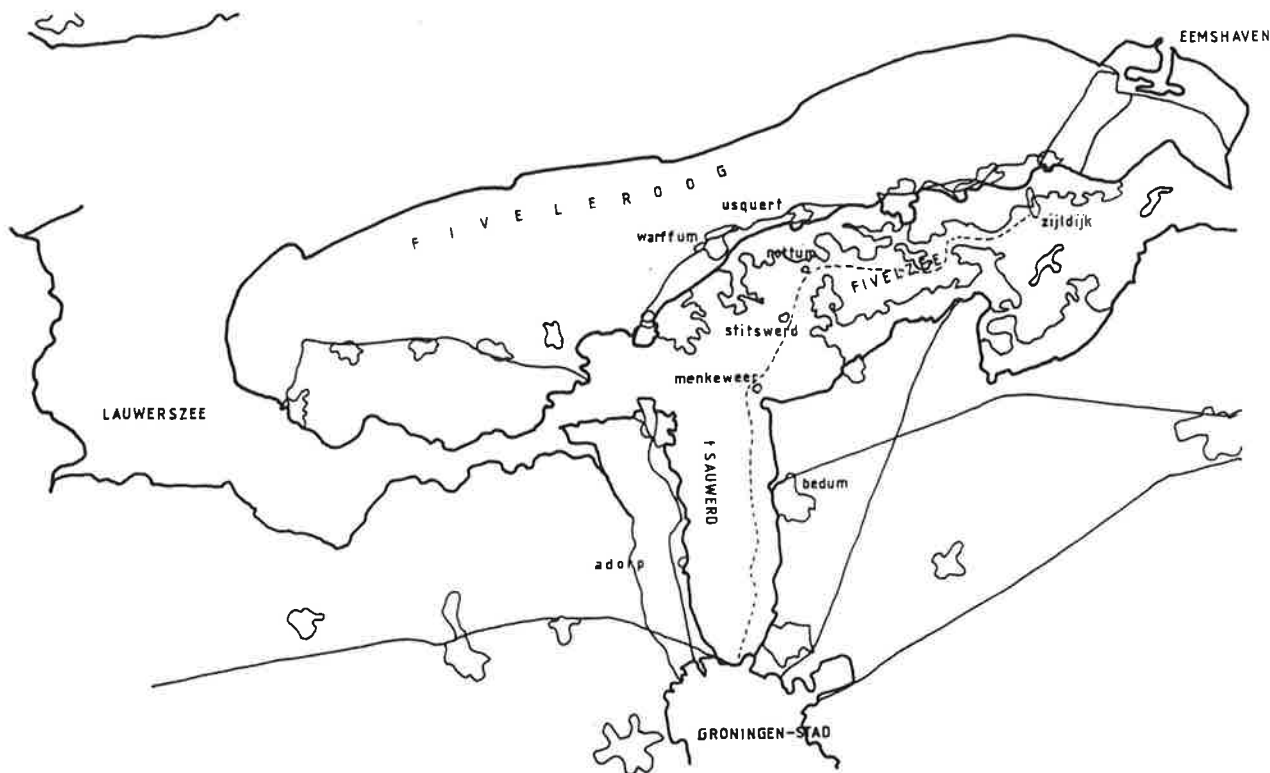
zich door een menigte zeilers heen en vaart naar het noord-oosten, richting het wierde-eiland Rottum, net onder Usquert. Hij kijkt naar links. De zon zet de kerktorens van Warffum en Usquert op het 'nieuwe waddeneiland' Fiveleroog in een Breitner-achtig licht. De om zijn unieke natuur internationaal vermaarde kwelders van het grote natuur en recreatie-eiland gaan langzaam over in water.

Hij naderd Rottum. Het eiland is gelijk Stitswerd een voormalig kerkdorp, maar wordt voornamelijk bewoond door Nederlandse schrijvers. Tammo heeft het er maar zwaar mee. De enige post die de dames en heren ontvangen is afkomstig van henzelf. Zij sturen elkaar zonder ophouden lange brieven zodat de correspondentie over enige jaren gebundeld en verkocht kan worden en de enveloppen geveild. 'Brieven uit Rottum' zal het wel gaan heten. Een welbekend schrijver met pijp neemt een dikke stapel correspondentie van Tammo in ontvangst en de postbode vaart verder.

Hij passeert een zandplaat met rustende zeehonden en vaart door naar Zijldijk, net onder Roodeschool. Links ziet hij de trein over de zuidijk van Fiveleroog naar de grootste platbodemjachthaven en bungalowpark van West-Europa, Eemshaven, rijden. Op Zijldijk hebben de drie bedenkers van deze, in Tammo's woorden, 'godsgelaaide binnenzee' hun zomerverblijf. Van het geld van de prijsvraag hebben zij destijds een oude boerderij gekocht op een wierde. Dat ook hun wierde door water omringd zou worden hadden zij ongelukkigerwijs niet voorzien: gevolg van een inspraakprocedure. Tammo graait in zijn oude, verweerde diensttas naar de laatste brief. Zijn oude vingers nemen in één graai meteen de kartonnen versteviging onder in de tas mee en hij verwondert zich er over dat deze los zit. Hij stopt het terug maar voelt nu iets onder in de tas. Een brief???! Hij wordt bleek want het poststempel is van 20 maart 1994. De brief is 35 jaar oud!!!! Het is gericht aan het landschapkundig bureau Gaastra en Pijnappel in Groningen. Bevend maakt hij de brief open. Eigenlijk mag dat niet, maar toch:

*"Beste deelnemer,
Verheugd delen wij u mede dat uw inzending voor de prijsvraag: de 'Reductie van Groningen' door de jury als beste bekroond is. Het idee om het Paterwoldse meer te verdubbelen vindt zij briljant en net iets beter dan de tweede prijs: Stad aan het Wad (de aanleg van een zevende waddeneiland). (...)*

Tammo houdt zich vast aan de boot en hapt amechtig naar adem. 'Dus, dus... met deze... omdat... Omdat Gaastra en Pijnappel deze brief nooit gekregen hebben, zijn zij...' Tammo kijkt verdoemd op naar Zijldijk. Het ligt er nog steeds vredig bij maar wel een stuk verder nu. Hij is afgedreven door de aanwakkerende gure wind. Een harde schok gaat door de boot. Tammo ligt vast op het wad. Hij zwaait en schreeuwt naar het eiland tot zijn schoudergewricht is vastgelopen maar het blijft stil aan gene zijde van de geul. Zij zijn klaarblijkelijk niet thuis.

--- TAMMO'S REIS

Motto: Vertikaal stadspark

Presentatie:

Een vertikaal stadspark, door iedereen voor iedereen.

Groningen in het jaar 2020, ver weg van de overvolle Randstad, toch met openbaar en eigen vervoer in no time te bereiken.

Groningen in het jaar 2020, omgeven door snelwegen, spoorbanen, busbanen en metrolijnen.

Waar is de oude vertrouwde skyline die ik nog ken vanuit mijn jeugd? Maar meer nog, waar blijft de rust?

Ik houd van een fluisterstille stad, althans, een stad waar het verkeerslawaaï is gereduceerd tot verkeersfluister!

Ik houd van een opgeruimde stad die tevens opgeruimd is. Waar milieu meer is dan business. Waar milieubeleid en -beheer onder andere een creatief antwoord is op de vele tonnen onverteerbaar, maar niet verontreinigd afval, waaronder bouwpuin, trottoirbanden, tegels en dakpannen. Waar opnieuw te gebruiken puin niet in energievretende machines tot onherkenbaar gruis verkleind wordt. Waar opnieuw te gebruiken puin als nuttig en esthetisch verantwoord materiaal een tweede zinvol leven begint.

En tenslotte... houd ik van een park waarin het na gedane arbeid goed toeven is.

Dit samenbrengend kom ik tot deze visie: Langs snelwegen, metro-, bus- en spoorbanen komen geluidswalparken die aan de geluidskant steil oplopen, die aan de publiekscant prachtig glooien en waarin de hoogteverschillen vooral bereikt worden door er oude betonmaterialen op een esthetische manier in te verwerken, op een zodanige wijze dat hier en daar heuse rotstuinen gerealiseerd kunnen worden. Dat op andere plaatsen refugia voor kikkers, padden en hagedissen ontstaan, dat op weer andere plaatsen zoveel ondergrondse ruimten ontstaan dat vleermuizen er kunnen overwinteren.

Maar dat is nog niet alles.

In het jaar 2020 zijn er veel mensen die niet meer aan het produktieproces deelnemen. ze zijn uitgekeken op de televisie en willen aan de slag. De genoemde geluidswallen zijn veel meer dan dat: Ze zijn niet meer een noodzakelijk kwaad, zoals in 1994, ze zijn parken waar iedere creatieve geest mag voortborduren op mijn thema, dat naar ik hoop al in deze eeuw in eerste fase gestalte wordt gegeven.

Groningen in het jaar 2020. Een opgeruimde stad, met zinvol bezige mensen die van hun stad(spark) hun hobby hebben gemaakt. O ja, die zinvol bezige mensen zijn voor het overgrote deel aktieve 70 plussers. Ik behoor daar dan ook bij en kan mijn eigen idee dan perfectioneren.

G R O E N I N G E N

GROENINGEN IN HET KORT

Groningen wordt in de 21 ste eeuw: GROENINGEN, een gebied waar evenwicht is tussen mens en omgeving en plaats voor hoogwaardige arbeid in:

1) LANDBOUW & VOEDING

-Ecologische productie in alle soorten van landbouw - Het Merk Groeningen is de garantie voor kwaliteit - Nieuwe teelten zijn; vlas, huiden, schapen, zijderupsen - Nieuwe toepassingen: linnen, leer, wol, strokartonproducten, zijde - Nieuwe mogelijkheden: mode, meubelstoffen, huisinrichting.

2) WONEN

- Milieu- en energie vriendelijk wonen wordt in Groningen zichtbaar door middel van voorbeelden en vakantie wonen.

3) VERKEER

- Luchtschepen: een nieuwe vorm van luchtvaart, Groningen Airport krijgt er een luchthaven bij voor luchtschepen - Treinen en Taxibussen en kleinere Transportschepen zijn de nieuwe vervoermiddelen

4) TOERISME

- Toerisme wordt gericht op verblijf in de rust en ruimte in de Groene provincie Groenigen - Het natuur-avontuur Groeningen wordt gecombineerd met de cultuurstad Groningen

5) CULTUUR

- Cultuur in de stad Groningen - Belangrijke festivals zoals in Kassel en Avignon - Moderne kunst, bouwkunst en culinaria als belangrijke trekpleisters

6) JONGEREN

Jongeren ontdekken in Groeningen nieuwe en betere vormen van leven, wonen en werken. Deskundige steun en geldprijzen zijn de beloning

7) EDUCATIE

- Groeningen is een schoolvoorbeeld voor beter en anders leven, in Groeningen kun je iets leren.....

MOTTO: Z E P P .

